

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tuzemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštnih hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Prijateljstvo med Jugoslavijo in Francijo je trajno

Pretekli teden sta bili odprti izredni zasedanja francoske poslanske zbornice in senata. V obeh zbornicah so prvo sejo posvetili spominu velikega kralja Aleksandra I. Ujedinitelja in so pri tej priliki francoski zastopniki naroda na novo potrdili neomajno zvestobo in zavezništvo z Jugoslavijo ter naglasili, da je globoka bol, ki jo je izževala pri obeh narodih mučeniška smrt velikega jugoslovenskega kralja, še bolj poglobila medsebojno vez in utrdila voljo, da se brani mir in zatre vse, kar mir ogroža.

GOVOR PREDSEDNIKA FRANCOSKE POSLANSKE ZBORNICE O VELIKEM DELU BLAGOPOKOJNEGA KRALJA.

V poslanski zbornici je najprej govoril zbornični predsednik Bouisson, ki je med drugim dejal:

«Smatram za svojo dolžnost, da ob otvoritvi tega zasedanja svoje prve besede posvetim v počastitev plemenitega jugoslovenskega vladarja, ki je padel od zločinske roke atentatorja v trenutku, ko se je izkrcal na naša tla. Mi smo ga pričakovali kot predstavnika onega naroda, s katerim nas vežejo tako številne vezi, naroda, ki nam je po dvajsetletnih hudih preizkušnjah nad vse mil in drag. Prerajeno Jugoslavijo je hotel kralj Aleksander v popolnem soglasju z onimi državami, ki streme za istim smotrom, povesti na pot miru. Bil je mož vztrajne volje, moder, resen in plemenit vladar, ki je vsak svoj korak dobro premislil, državnik, ki jih v današnjih hudih časih tako zelo primanjkuje in čigar izgubo občuti vsa Evropa. Jugoslovenski narod, uedinjen v bolevi, bo ostal zvest njegovim zamislim. S tem, da je francoska poslanska zbornica poleg predsednika republike in zastopnikov vlade poslala v Beograd še svoje posebno odposlanstvo, je hotela izraziti jugoslovenskemu narodu ne samo sožalje, marveč tudi popolno vzajemnost vsega francoskega naroda.

Francija smatra za svojo sveto dolžnost, da se izlede zločinci in da se ugotovi popolna odgovornost za marsejski zločin ter da se enkrat za vselej prepreči taka zločinska igra. Mar bo prosvetljeni svet nadalje mirno in molče gledal to zločinsko kugo in razdiralno delo teh odvratnih političnih početij? Mar naj se že predolga vrsta takih naročenih in tako brezvestno pripravljenih zločinov še nadaljuje? Mar naj Evropa še nadalje drvi v novo mračno, krvavo in obupno dobo? Francija ve, kaj je njena dolžnost in bo to svojo dolžnost v polni meri izpolnila!»

Bouisson je nato govoril še o velikih zaslugah umrlega državnika Poincaréja in v Marsilleju ob enem z našim kraljem padlega francoskega zunanjega ministra Barthouja.

V VOJNI JUNAK, V MIRU VELIK DRŽAVNIK.

Za njim je povzel besedo predsednik francoske vlade Gaston Doumergue, ki je dejal med drugim:

«Spoštovanju, ki ga je izkazal predsednik poslanske zbornice velikim pokojnikom, se v globoki

boli pridružuje tudi francoska vlada. Med dogodki, ki so se odigrali v našem narodu, odkar se je razšla poslanska zbornica, ni bila nobena preizkušnja tako bolesta za Evropo, kakor dogodek 9. oktobra.

Na francoski zemlji je bil izvršen najgrši zločin proti miru. Vladar plemenitega naroda in naš prijatelj je postal pri nas žrtev iste zločinske roke, ki je poleg njega zadela tudi velikega sina francoske republike.

Kakor v onih svetlih trenutkih, ko sta naši dve vladi združili svoje orožje za skupno obrambo, tako je tudi danes duša Francije združena z dušo Jugoslavije. Ista misel bo družila odslej v naših srcih spomin na kralja Jugoslavije Aleksandra I. in spomin na zunanjega ministra Francije Louisa Barthouja.

Kot narodni junak, čigar hrabrosti in požrtvovalnosti se je divil ves svet, se je sin kralja Petra, ki je z nezlomljivo odločnostjo dosagel čast, da se je vrnil z zmagovalno svojo vojsko na tla obnovljene domovine, pokazal v miru kot velik državnik. V službi Jugoslavije, ki so jo njegova prizadevanja in njegova vplivnost uedinila za večne čase, je pokazal neomahljivi duh in najodločnejšo voljo. Prehitež zgodovino ga je jugoslovenski narod že razglasil za kralja Ujedinitelja, Ustanovitelja svoje domovine.

Francija in Evropa imata vso pravico, da ga štejeta med najboljše tvorce miru. Ta mir, kateremu ne sme nihče prenehati služiti, ako noče izgubiti prijateljstva Francije, je branil kralj Aleksander v trenutku, ko je padel zadet od zločinske krogle. Zavedajoč se vseh nevarnosti, ki groze Evropi, je prihajal k nam, da te nevarnosti odstrani in da združi delo svoje vlade z delom vlade francoske republike v svrhu neobhodnih sporazumov.

Francija in Jugoslavija sta dolžni njegovemu spominu, da nadaljujeta to tesno sodelovanje in delo, ki ga je on želel dovesti do uspeha.

Danes, ko poslanska zbornica, izraz narodne volje, nadaljuje svoje delo, smatra vlada, prepričana, da bo s tem izrazila vaše soglasno mnenje, za svojo dolžnost, da izjavi Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. Vel. kraljici-materi, ki je tako hudo prizadeta, Nj. Vis. knezu-regentu, kraljevemu namestništvu, jugoslovenski vladi in vsemu jugoslovenskemu narodu na svečan način ono prijateljstvo in ono neomajno francosko zvestobo, katerih goreč tolmač je bil pred nekoliko meseci v Beogradu Louis Barthou.

V preizkušnji se meri velikost dejanj. Jugoslavija je dala vzvišen zgled hladnokrvnosti in dostojanstva v tem hudem trenutku. Zato jo vse spoštuje in zato je nedotakljivost jugoslovenske države, uedinjene in močne, pogoj miru v Evropi.

Zato ima tudi pravico na podporo vseh, da se odvrtni atentat do kraja razsvetli.

Kralj je mrtev, toda njegova politika se nadaljuje. Leta 1915., ko je po umiku zbral svoje nepremagljive čete, je prestolonaslednik Aleksander poslal predsedniku republike tole sporočilo:

«Moje države ni več, ostala pa je njena vojska, ki je pripravljena, da gre na francosko fronto!»

19 let pozneje, zadet na naših tleh od morilske krogle, je kralj Aleksander v zadnjih vzdihljajih poveril Francozom, ki so ga obkrožali, in svojemu zunanjemu ministru svojo poslednjo oporoko:

«Čuvajte Jugoslavijo!»

To so svete besede, ki posvečujejo in za večne čase uedinjujejo usodo naših dveh narodov.

Zbornica je sprejela to izjavo predsednika vlade z enodušnim odobravanjem in pritrjevanjem.

ZAHVALA NAŠEGA ZUNANJEGA MINISTRA ZAVEZNICI FRANCIJI.

V zvezi z izrazi iskrenega prijateljstva Francije do jugoslovenskega naroda na svečanih sejah francoskega senata in poslanske zbornice je naš zunanji minister Bogoljub Jevtić poslal francoskemu zunanjemu ministru Pierru Lavalu brzojavko, katere vsebina je v glavnem nastopna:

«Zahvaljujoč se vam osebno, vas prosim, da tolmačite moja čuvstva hvaležnosti za tople dokaze globokega prijateljstva, izražene na spominskih sejah poslanske zbornice in senata, kakor tudi za izjavo predsednika vlade Doumerguea.

Prijateljske besede in čuvstva, ki so jih poklicani predstavniki zavezniškega francoskega naroda naslovili na kraljevo rodbino, kraljevsko vlado in jugoslovenski narod v naši nacionalni žalosti, so nam ne le uteha, temveč tudi dragocena pravna opora. Tesno in iskreno sodelovanje in pa neomajna vzajemnost naših dveh narodov pri delu za mir in mednarodne pravice, ta posvečena z najbolj dragocenimi in z najbolečnejšimi žrtvami, ki jih zgodovina omenja. Delo za mir in mednarodne pravice bo zmoglo zaradi naših skupnih in odločnih prizadevanj. Pred temi vzvišenimi smotri ni nikoli klonil jugoslovenski narod, zavedajoč se svojih mednarodnih dolžnosti in svojega zgodovinskega poslanstva.

Tuja roka, ki se je v Marsilleju dvignila proti varnosti in ki je z osebnostjo velikega kralja hotela zadeti mednarodni mir in edinstvo jugoslovenskega naroda, je dosegla, da je naš narod postal še močnejši in enotnejši. Jugoslovenski narod pričakuje s hladnokrvnostjo, ki je primerna njegovi žalosti, kakor je to povedal tudi spoštovani predsednik vlade Doumergue, da se bo ugotovila resnica in da bo dobil pravno zadoščenje.

Zvesto prijateljstvo in iskrena zveza s Francijo je tisto dragoceno sporočilo, ki ga je kralj-mučenik zapustil jugoslovenskemu narodu. To svetlobo bo jugoslovenski narod s ponosom čeval vse čase.»

ČUVAJMO JUGOSLAVIJO!

Marseilleski atentatorji so stregli tudi po življenju predsednika francoske republike

Preiskava, ki jo vodijo francoska oblastva o marseilleskem atentatu, je spravila na dan še nove podrobnosti o načrtih strahovalcev. Podrobnosti čuvajo za enkrat še v tajnosti, vendar pa se doznava, da se je pripravljala ne samo atentat v Marseilleu, marveč tudi v Parizu in Versaillesu. Atentatorji so imeli nalog, na vsak način ubiti jugoslovenskega kralja. Če bi se ponesrečil atentat v Marseilleu, so bili pripravljeni drugi atentatorji v Parizu in še tretja skupina v Versaillesu. Atentatorji so dobro vedeli za načrt kraljevega bivanja v Franciji in za vse podrobnosti svečanosti, ki so se pripravljale za to priliko. Ker pa so računali s tem, da bodo v Parizu strožje varnostne odredbe in da ne bo lahko približati se kraljevemu avtomobilu tako blizu, da bi mogli streljati z revolverji, so dobili atentatorji vsak po tri ročne bombe, ki naj bi jih vrgli na kraljev avtomobil. Če bi prišlo do tega, bi bil učinek strahovit. Bombe so bile posebej izdelane in napolnjene s strahovitim razstrelivom, ki bi delovalo daleč na okrog, tako da bi bilo neprimerno več žrtev, kakor jih je bilo v Marseilleu.

Atentatorji so nameravali ubiti tudi predsednika francoske republike Lebruna, ki bi bil spremljal kralja Aleksandra iz pariškega hotela v Versaillesu. Preiskava še ni točno ugotovila vseh podrobnosti, toda zatrjuje se, da so odkritja naravnost strahotna, ker so ugotovili soodgovornost in krivdo nad temi peklenskimi načrti tudi pri mnogih drugih visokih osebah, ki se doslej v tej zvezi še niso imenovali.

Kakor poročajo iz Rima, so znanega hrvatskega izseljenca dr. Mileta Budaka, ki so ga italijanska oblastva aretirala na zahtevo francoske policije, nedavno na policijski direkciji v Genovi na njegovo prošnjo zaslišali zastopniki francoskih varnostnih oblastev. Kakor javljajo listi, je dr. Budak izjavil naslednje:

«Od 20. septembra do 7. oktobra sem bil neprekinjeno v Berlinu. Nemčijo sem zapustil dne 8. oktobra, ko sem z jugoslovenskim potnim

listom prekoračil mejo pri Kuftsteinu. To izhaja iz mojega potnega lista. Še istega dne sem prekoračil mejo na Brennerju ter sem prišel v Italijo. Na italijanski meji sem pokazal češkoslovaški potni list, ki sem si ga preskrbel iz previdnosti, ker so me zasledovali ljudje, ki so mi večkrat stregli po življenju. V Italiji sem ponarejen potni list uničil. Z Brennerja sem z železnico odpotoval v Bo-

logno, kjer se zdravi moja bolna žena. V Bologni sem ostal nekaj dni, nato sem se preselil v Genovo. Za marseilleski atentat sem zvedel iz listov, v Bologni. O atentatu samem ne vem ničesar. Tudi nimam ničesar skupnega z osebami, ki so zapletene v ta zločin.»

Posebni dopisnik pariškega «Tempsa» poroča iz Zeneve: «Tu so prepričani,

da se bo o ozadju marsejskega atentata razpravljalo že na prihodnjem zasedanju Društva narodov,

ki se prične 20. novembra. Če bo v tem pogledu prišlo do kakih službenih korakov, jih bo morala napraviti jugoslovenska vlada v sporazumu s Francijo in državami Male antante in Balkanske zveze.»

Pri nas se uživa premalo sadja

Mnogo se je pridelalo letos sadja v dravski banovini, zlasti v ptujskem okraju. Ker je bilo spočetka veliko povpraševanje po sadju, so bile tudi primerne cene. Precej vagonov sadja je bilo naloženih in pripravljenih za izvoz v tujino, ko je naenkrat nastal zastoj in konec je bilo kupčij. Cene so padle, sadje je ostalo doma in gnilo in nastalo je vprašanje, kam z njim.

Če bi v Jugoslaviji uživali v enakem razmerju sadje, presno in predelano, kakor ga na primer v Nemčiji, na Angleškem in drugod, bi prišli do zaključka, da ga še premalo pridelamo. Suho sadje, mezga, vkuhanu sadje in sadni sok se pri nas premalo rabijo. Prav tako je tudi uvaževati vprašanje primerne shranitve presnega sadja za uživanje ob vsakem letnem času. Dejstvo je, da pri nas pomladi ni presnega sadja in da moramo celo uvažati ameriško sadje. To ne bi bilo potrebno, če bi naše sadje na primernih prostorih shranili, saj počakajo naše zimske jabolčne sorte celo do junija. Na ta način bi lahko vso našo jadransko obalo obvladali z zimskim sadjem do časa, ko zgodno južno sadje dozori in pride na trg.

Tudi suho sadje je bilo pri nas pred 20 leti bolj čislano kakor danes. Siromašnim slojem je bilo suho sadje nadomestek za kruh in šolarji so ga nosili za malico v šolo. Danes, žal, tega ni več, a če je, je redek pojav. V Nemčiji skoro ni človeka, ki bi užival samo suh kruh kakor pri

nas, temveč si ga vsak maže s sadno mezgo, kar je gotovo bolj redilno kakor suh kruh. Raba vkuhanega sadja bi morala biti v veljavi pri vsaki naši gospodinj, posebno tam, kjer so v hiši bojni in starejši ljudje. Sadni sok bi moral biti na mizi vsake hiše, zlasti tudi po hotelih in kavarnah, kakor je to v Švici. Danes se dobri sadjevec le redkokje toči po hotelih, češ, da je manj vredna pijača, ki naj bo le za kmečke delavce na kmetih. Ta pijača se danes v mestih ne more nuditi gostom. Če pa so že nekateri tega mnenja, da sadjevec ne spada na odlično mizo, naj bi zavzel sadni sok njegovo mesto. In koliko bi se tega soka iztočilo, če bi bil na razpolago!

Za porabo sadja imamo torej več možnosti, le podviga še ni. Če torej krenemo s primernimi ukrepi na to področje, da dvignemo domačo porabo sadja in pripravljamo sadje na različne načine, kakor je gori povedano, tedaj bomo prav kmalu čutili dobre posledice! Kakor je danes sadja preveč, da ga zgine za milijonske zneske, tako bi ga na ta način še primanjkovalo.

Pred volitvami senatorjev

V smislu čl. 2. zakona o senatu se morajo vršiti dopolnilne volitve v senat takoj po poteku mandata (poverila) z žrebanjem določene polovice izvoljenih senatorjev, to je po 2. januarju leta 1935.

Milka Adamičeva:

POLKOVNIKOV GROB

Zagomazel ji je po udih občutek neprijetnosti, ko se je z roko dotaknila še napol mokrih podbojev vrat. Naglo se je obrnila in odšla v kuhinjo, kjer je sama napravila možu večerjo. Nesla mu jo je v spalnico, kjer je tiho ždel, ne da bi bil slekel površnik. Nežno mu je prigovarjala k jedi in bila vesela, ko je videla, da mu je ustregla. Pogled, ki je bil poln tople hvaležnosti, jo je zadel iz njegovih oči. Vedela je, da mu je ta trenutek zelo blizu. Plamenček veselja, ki pa ni bilo nič drugega nego iskrica upanja, je ožarila njena lica.

Videla je, da Andrej s težavo prenaša udarce življenja. Toda prav ko se je je hotelo polastiti veliko usmiljenje z njegovo nemočjo, je zaslutila v njem omahljiv, slaboten značaj.

To odkritje je prišlo tako nepričakovano, da se je sama zgrozila nad njim. Vendar mu ni podlegla. Hotela je z vso silo obdržati v srcu drobnji plamen iskric, ki ji je zbudila upanje na srečo, ki se bo morda še razvela med njima. Hotela ga je ljubiti, hotela bi biti tako vsa njegova in pravila si je, da je močan in da mu zaupa...

Ko je pomladi sporočila možu novico o svoji zanositvi, je doživela, da se je odprl košček ozkega neba nad njo.

16

Pričela je živeti v domnevi, da je bil začetek njenega zakona le truden sen, iz katerega sta se še le zdaj zbudila v cvetočo resničnost.

V hrepenečem pričakovanju in v skrbi, ki jo je kazal njej Andrej v tem času ob vsaki majhni priliki, je živela mesece do potetja kakor v prijetni omami.

Ko je v širokih pramenih lilo solnce skozi odprto okno kuhinje in je prihajal vonj cvetočega bezga na vrtu prav do nje, ki je stala pri mizi vsa zatopljena v svoje delo, je prišel Andrej ter ji nežno, prav nežno ovil roko okoli blagoslovljenega života.

Ko mu je z vdano mirnostjo pogledala v oči, ni imela nikakega dvoma, da se zrcali v njih velika neskaljena ljubezen do nje...

V juniju je postala že zelo obilna in je le nerada stopila v gostilniške prostore. Nekoč je srečala tam Berta, ki je večkrat prihajal že navsezgodaj.

V začetku julija je porodila krepkega fanta izrazito materinih potez.

Andrej je bil vesel in navdajala ga je skoro ljubosumnost, ko je videl, da je stari Pernek ujekal njegovega prvorojenca in z veseljem poudarjal, da je podoben Perneku.

Nekak grenak priokus je dalo to govorjenje njegovemu čuvstvu.

Sabina si je bila po porodu kmalu opomogla. Človek bi mogel dejati, da je bila še lepša kakor prej. Sreča, ki se ji je zrcalila na obrazu, je bila

tako globoka, da je prešinjala tudi njeno okolico. Vsak je gledal zalega fantka in srečno mater z neke vrste zadoščenjem.

Tudi Andrej je bil videti kakor prerojen. Le včasih ga je obšlo nekaj, česar si sam ni mogel razlagati. Čutil se je prav za prav, da je na njem toliko nepristnega. Odkod je prihajalo to, tega ni vedel. A čutil je v duši neko vrzel, ki mu je jemala trdno podlago in trajno oporo za njegovo srečo.

Odkod je izvirala ta vrzel? Kdaj je zamudil trenutek, ko bi moral izpolniti to praznino v svojem srcu?

Na Danico gotovo ni več toliko mislil. Le kdaj pa kdaj mu je misel bežno ušla k njej. Ali je to vzrok, da se ne more tako od srea predati svoji ženi? Andrej si je rekel, da ne... Lotil se je gospodarstva z vso vnemo. Koliko je bilo treba pri hiši popraviti in urediti po novejšem načinu.

Slo mu je vse po sreči in pri kupčiji z vinom je zaslužil lepe denarce. Andreja pa ni moglo nič posebno zanimati. Dà, jezilo ga je pač, ako mu je kaj izpodletelo, in je le s težavo pozabil tudi najmanjšo izgubo. Počasi je postajal oblasten.

Sabina, ki je bila pravo nasprotje od njega, je izkušala z lepo besedo vedno ublažiti položaj. Navadno pa je naletela slabo in je s svojo mehko le še bolj podnetila gorivo. Ščasoma je spoznala, da se Andrej ne bo najbrže nikoli izpremenil. Toda imela je zdaj bitje, drobno bitje, kjer je lahko odlagala vse bogastvo svoje ljubezni. Mali Touče je kobacal okoli nje in brbljal v svo-

Glavno glasilo stranke «Glasnik JNS» pravi med drugim:

Dopolnilne volitve v senat so važen politični dogodek. Zato je umljivo, da se naša stranka zelo zanima za te volitve. Kakor pri prejšnjih senatnih volitvah bo JNS tudi tokrat v vseh banovinah postavila svoje kandidate in se bo pobrigala, da pridejo v senat v vsakem pogledu sposobni možje, ki bodo dostojno zastopali program in politiko stranke v narodnem predstavništvu.

Pravilnik stranke odreja poseben postopek glede postavljanja kandidatur za senat. Kandidature po členu 32. odobrava končno veljavno vodstvo stranke. Po členu 32. bo namreč kandidature za senat v vsaki banovini predlagala vrhovnemu vodstvu stranke konferenca narodnih poslancev, senatorjev, članov banovinskih svetov in po enega posebej določenega odposlanca vsake sreske organizacije na področju dotične banovine.

Dani so tedaj vsi pogoji, da se izvrši kandidatura po splošnih koristih in z dolžno obzirnostjo do razpoloženja v vrstah stranke in njenih organizacijah, ki so izraz razpoloženja naroda samega.

Vodstvo stranke je izvedelo, da si v nekaterih krajih izkušajo posamezni zanimanci, odnosno politične skupine že zdaj zagotoviti kandidature nekaterih oseb ter so celo že poizkušali vnaprej obvezati volilce bodisi z dano besedo bodisi tudi s podpis. Če tako delajo izven vrst naše stranke, se razume, da mi na to ne moremo prav nič vplivati. Če pa se to vrši med somišljeniki, moramo tako početje obsojati, ker se s tem kvari potrebna disciplina in se ustvarjajo težkoče za zadovoljivo ureditev tega vprašanja. Vodstvo stranke poziva vse naše organizacije, da budno pazijo na takšne poizkuse in da jih onemogočijo. Posebno je pa treba paziti na naše prijatelje, ki imajo volilno pravico, da se ne dajo preslepiti in ne dajo obvez, ki bi jih mogle spraviti v spor z najosnovnejšimi pravili strankarske discipline.

Sklepe o posameznih kandidaturah izdaja izključno svet stranke, in sicer na podlagi člena 33, odobri jih pa vrhovno vodstvo stranke po členu 32. pravilnika.

Samo takšni sklepi imajo za našo stranko vrednost glede postavljanja strankarskih kandidatur in nihče drugi.

Konference stranke bodo ob pravem času sklicane in na njih se bodo upoštevale koristi države in želje naroda.

jem nerazumljivem jeziku, da se mu je smehljala in ga včasih dvigala visoko v zrak, da je veselo vriskal.

Če je prišel domov Andrej, mu ga je mati posadila v naročje in stopila nekaj korakov nazaj, da si ju ogleda.

Andrej ga je ljubkoval, a ni se mogla otresti občutka, da dela vse nekam prisiljeno.

«Kaj ga nimaš nič rad?» mu je nekoč žalostna oponesla, ko je otrok zajokal v njegovem naročju.

«Zakaj ne? Pa še kako!» je začudeno odvrnil Andrej.

«A punčko bi imel morda še rajši, je dostavil.

Odgovor jo je dirnil, vendar se je smehljala. «No, če ni drugega!» je dejala v šali.

In ko je Sabina drugič zanosila, si je vroče želela deklice. Rodil pa se je deček, ki so ga krstili za Blaža.

Andrej je hodil zdaj mnogo po vinskih kupčijah in je večkrat izostal po cele dni. Sabina je upravljal gostilno, vodila družino ter si nalagala delo, da ga je komaj zmogla. V delu, v delu je najbolj pozabila, da je tako sama in da ne ve kam s svojim toplim srcem.

Včasih je vzela v naročje svoja dva dečka ter si pritisnila njuni zlati glavici na prsi.

Včasih jo je obiskala mati, a bolj redko, ker so jo od revmatizma bolele noge, da je težko hodila. Sabina se je navadno ustavila v nedeljo po maši pri svojih starših ter se nekoliko porazgovo-

rila z njimi. A največkrat se ji je zelo mudilo, ker je čakalo doma delo njenega nadzorstva. Tudi dečka sta vedno le s težavo čakala matere, in če se jima je stozilo, sta jo iskala povsod. Mnogokrat sta ji pritekla že do šole nasproti in nato je z obema v naročju komaj prisopihala domov.

Nekoč jo je v takem položaju srečal Bert, ki je bil baš namenjen k Petkovim. Mlada mati je s težavo vlekla svoje dragoceno breme. Dečka sta jo dušila s poljubi in jo vlekla za ruto, da je komaj videla pot pred seboj.

«To je pa vendar pretežko za vas, gospa!» se je ustavil Bert in ji snel otročaja, ki se nista na Sabino čudo prav nič upirala, iz naročja.

«Saj bosta še pojedla mamo od ljubezni!» ju je karal.

«Kajne, kako se mi dobro godi!» se je smejala Sabina.

«Toliko ljubezni, da človek kar ne ve, kam z njo!»

Pogladila je z roko otroka, ki sta splezala spet na tla, ko so prispeli v bližino Gablovčevega dvorišča, in pogledala Berta. On pa ji je odvrnil njen smejoč se pogled za čudo resno in Sabina je čutila, kako se ji je nenadoma otežilo srce.

«Toliko ljubezni, je bila dejala. Vedela je, da je uganil, da laže. Že večkrat je bila videla, kako jo je opazoval s čudnimi očmi, ki jih je kot ženska morala razumeti. Čutila pa ni za tem ničesar slabega, saj je bilo njeno življenje tako mračno, brez svetlih solnčnih poti, brez toplih trenutkov. Ali je bil mar greh, če je čutila ob misli, da je

Diši kakor s solncem obsijane smreke...

Na smrekove gozdove spominja sveži vonj Vaše omare za perilo — vonj, ki ga ima perilo, oprano po Schichtovi metodi. Tako preprosta so nje pravila: zvečer namočite perilo z Žensko hvalo — drugo jutro ga pa operite s Schichtovim terpentinovim milom!

Zvečer

Jutro

To je vse delo, če perete po

SCHICHT^{ovi}

METODI

ST. J. 3-34

Slabo znamenje.

A: «Kako se kaj razume tvoj prijatelj s svojo mlado ženo?»

B: «Hm, ko je prišla štiri tedne po poroki zakešnela brzozjavna čestitka, je ni hotel sprejeti.»

/zajemnost.

A: «Prijatelj, nikar ne povej moji ženi, da si mi posodil teh 500 Din.»

B: «Dobro, toda ti ne smeš povedati moji, da sem jih imel...»

tam daleč, morda celo nedosegljivo daleč, žarek luči, ki bedi nad njo, ki jo celo skozi to nedosegljivo daljino izkuša doseči s svojo toploto, ki želi ogrevati njeno ubogo, premrzlo srce?

Več ni čutila in tudi ni hotela čutiti. Ziveti je hotela le svoji družini, svojemu možu.

Z nekoliko vzvišenim glasom je dejala Bertu: «Ali greste obiskat svoje sorodnike?»

Petkovi so bili znani kot največji siromaki v vasi. In Bert je bil Petkov sin, to so vedeli vsi. Vedela je tudi ona, kako se je zavzemal zanje in jim pomagal. Štela mu je to v nemajhno zaslugo in ga na tihem cenila. Toda bližati se ji ne sme. Tu mu je treba vnaprej določiti mejo.

«Da!» je odgovoril Bert in obraz se mu je zresnil. Kakor da je vedel, da je hotela poudariti tisto mejo.

«Siromaki so in zato jim izkušam, kolikor mi je mogoče, olajšati življenje. Oče, ki si je po nesreči zlomil roko, še dolgo ne bo pripraven za delo. Razen tega se je v vasi naselil nov čevljar, ki grozi izpodrinuti starejšega, dasi je delo mojega očeta znano kot najboljšega.»

«Znano, znano!» je pritrdjevala Sabina. Komaj je opazila, kako mu je sledila v čuvstvih.

Bert je znova povzel, da namerava vzeti najstarejšega, Tineta, s seboj, da ga izuči v mesarski stroki, in Sabina se je skoro prenačljeno ponudila, da bi prevzela Dorčeta za hlapčka.

«Beda sili v bajto pri vseh koncih, sicer bi bilo kar škoda tega nadarjenega fantka za hlapca», je poudaril. «Zelo sem vam hvaležen za službo, ki

Politični pregled

Kakor poročajo iz Sofije, je jugoslovski poslanik Cincar-Marković po povratku iz Beograda posetil bolgarskega zunanjega ministra Kosto Batalova. Na sestanku

sta razpravljala o vseh vprašanjih, ki se tičejo Jugoslavije in Bolgarije, zlasti pa o nadaljnjih olajšavah v obmejnem prometu.

Otvorili bodo nove prehode čez mazo v okolici Zaječara in Kumanova. Tudi izdajanje potnih listov se bo poenostavilo. V kratkem se sestane posebna mešana komisija, ki bo uredila vsa vprašanja, o katerih sta se dogovorila ministra Batalov in Jevtić na svojem poslednjem sestanku.

Pred kratkim so se vršile

v Zedinjenih državah volitve v reprezentančno zbornico in senat.

Američani so v veliki večini glasovali za kandidate demokratske stranke in s tem odobrili gospodarsko politiko državnega predsednika Roosevelta.

Posebni dopisnik zagrebških «Novosti» v Parizu dr. Svetislav Petrović poroča svojemu listu med drugim: «Mesec dni je poteklo od zločina v Marseillesu, ki ga je pripravila peklerska zaroča iz inozemstva. V trenutku, ko se vsa Francija pripravlja, da dostojno počasti spomin velikega jugoslovanskega kralja, ugotavljajo v Parizu,

da poizkuša madžarski ministrski predsednik Gömbös, podpiran od izvestnih tujih državnikov, odvrti pozornost svetovne javnosti od strahovitih obtožb, ki se kopičijo pri preiskovalnih oblastvih in ki neposredno ugotavljajo madžarsko sodelovanje

v mednarodni zaroči proti življenju kralja Aleksandra in proti neodvisnosti kraljevine Jugoslavije. Zdaj, ko se vedno bolj določeno kaže vloga Madžarske v strahovitem marseilleskem zločinu, si madžarski politiki na vse načine prizadevajo, da bi odvrnili sum za vse ono, kar je ugotovil preiskovalni sodnik v Marseillesu in kar so dognali tuji novinarji na licu mesta na Madžarskem. Kljub temu pa so Madžari celo začeli gonje, ki jasno kaže, da so pripravljeni riskirati celo vojno, samo da bi zopet zaslužili pod Štefanovo krono dele Jugoslavije, Rumunije in Češkoslovaške.

Francoska preiskovalna oblastva so zdaj končno ugotovila, da

je Madžarska pričakovala, da bo po umoru kralja Aleksandra Jugoslavija razpadla

in da bo mogla Madžarska na ta način brez odpora zavzeti jugoslovensko ozemlje. Kako globoko so bili Madžari o tem prepričani, najbolj dokazujejo poročila francoskih listov, ki objavljajo izjavo nekega uglednega madžarskega novinarja, ki je dejal: «Takoj po atentatu sem odpotoval iz Budimpešte v Beograd, da bi prisostvoval revoluciji v Jugoslaviji in njenemu razpadu.» Toda v Beogradu je ta gospod doživel veliko razočaranje. Namesto revolucije je našel najlepši primer vzajemnosti in edinstva vsega jugoslovanskega naroda.

Te dni se je sestal francoski senatni odbor za zunanje zadeve in je med drugim razpravljal tudi o marseilleskem zločinu. Vsi so obžalovali, da so v Marseillesu manjkali primerni varnostni ukrepi in da se ni poskrbelo za osebno varnost vladarja prijateljske in zavezniške države.

Odbor je pozval svojega predsednika, naj posreduje pri francoski vladi, da bo ugotovila odgovornost in dalje sklenil,

naj francoska vlada z ostalimi vladaми vred izvede odločno akcijo proti nadaljnji mednarodni strahovalski akciji, ki je nevarna miru in ki lahko ogroža milijone ljudi.

Na koncu je predsednik odbora sporočil članom, da bo zunanji minister Pierre Laval poročal odboru o zunanjem položaju v petek 16. t. m.

DOPISI

BREZOVICA-NEMŠKA LOKA PRI KOČEVJU.

Na dan pogreba blagopokojnega kralja Aleksandra I. so se zbrali člani gasilskih čet obeh vasi zjutraj v Brezovici ter skupno odšli k žalni maši v Nemško Loko, kjer so že čakali gasilci iz Nemške Loke in se pridružili, a pred župno cerkvijo so pomnožili gasilske vrste še gasilci čepljanske čete. V cerkvi se je nabralo tudi mnogo drugega ljudstva, da vsi skupaj izkažemo zadnjo čast našemu predobremu vladarju. Popoldne istega dne je bil stanek gasilskih čet v Nemški Loki. Najprej je zavrnila gasilska godba iz Nemške Loke žalostinko pred sliko blagopokojnega kralja, nad katero je

plapolala črna zastava. Nato je stopil pred sliko član g. Šute Alojzij in nagovoril gasilce in ostalo občinstvo, ki ga je kljub slabemu vremenu bilo zelo mnogo. G. Šute je svoj globoko občuteni govor zaključil z vzklikom «Slava velikemu kralju Aleksandru I.! Živel mladi kralj Peter II.! Živel kraljevski dom! Živela Jugoslavija.» Njegovim vzklikom se je pridružila vsa množica. Po govoru je godba spet igrala žalostinko. Med petminutnim odmorom se je iz množice čulo ihtenje. Zatem so gasilci šli v spredu do Gasilskega doma in godba je še zadnjič zaigrala v počastitev velikega kralja Ujedinitelja.

ROGAŠKA SLATINA. Pretekli mesec smo imeli slovesno ustoličenje novodošlega nadžupnika g. Julija Vajde. — Nedavno se je zdrav odpeljal po poslih s kolesom upokojeni orožniški narednik gosp. Alojzij Muršič, na katerem ga je zadela kap. Pokojnik je bil daleč na okoli znan. Bil je podpredsednik pevskega društva «Sloge», a mu kruta usoda ni dopustila, da bi doživel še desetletnico obstoja društva, ki jo bodo slavili v decembru. Bil pa je tudi vrla igralska moč in če je manjkal kakšen igralec, vedno je rade volje prevzel vlogo, ki mu je bila dodeljena. Marsikatero urico je žrtvoval v procvit društva. Za svoje zvesto službovanje kot komandir orožniške postaje v Rogški Slatini je dobil odlikovanje sv. Save. Ob grobu se je poslovil od priljubljenega moža občinski predsednik g. Šentjurec, nato pa so mu tovariši zapeli njegovo najljubšo pesem «Vigred se povrne». G. Muršič zapušča ženo in dve hčeri, katerim izrekamo najiskrenejšo sožalje! — Na dan sv. Terezije v oktobru nas je presenetil debel sneg, ki je napravil prav občutno škodo posebno na sadnem drevju. Vendar pa je sneg čez nekaj dni vzel spet slovo. — Megleni in žalostni so jesenski dnevi, kakor bi tudi oni žalovali za našim ljubljanim kraljem Aleksandrom I., ki je moral darovati svoje življenje na oltar domovine. Na žalni manifestaciji, kateri je prisostvovala ogromna množica ljudi, je orisal vsa kraljeva plodonosna dela za domovino gosp. inž. Ditrich, direktor zdravilišča. Zatem je stopil na oder kanonik g. dr. Mrhar, ki je deklamiral v spomin kralju mučeniku lepo lastno pesem.

SV. KRIŽ PRI KOSTANJEVICI. (Smrt na kosa.) Dne 2. t. m. je v Ljubljani v svoji hiši na Celovski cesti 90 umrl g. Ivan Rupar. Ker je pokojnik živel nad 30 let v naši vasi, je vsekakor naša dolžnost, da se ga tudi pri tej priliki spominimo. Z veliko skromnostjo, pridnostjo in trgovinsko spretnostjo se je pokojnik iz siromašnih razmer povzpел do imovitosti. Leta 1897. je kupil

ste jo ponudili. Pri vaši hiši mu ne bo sile. Še skoro zavidam ga...» je dostavil in čudno toplo pogledal Sabino.

Spet je bil segel predaleč. Sabina se je v trenutku spet zresnila in se odela s ponosom. Skoro je začutil v njenih besedah hlad oholosti, ko je dejala:

«Za siromake je dolžan skrbeti vsakdo, ki mu je Bog naklonil nekoliko več sredstev!»

Bilo je v početku novembra. V Gablovčevi kuhinji se je cvrlo in pražilo na debelo. Sabina je tlačila na mizi debelo kokoš, medtem ko je mlada dekla z veliko mellico stepala sneg. Kuhinja je bila polna mešanice prijetnih duhov.

Družina je vedela, da se gospodinja vselej izkaže s svojo kuharsko umetnostjo, ki si jo je bila pridobila v mestu, kadar praznuje hišni gospodar svoj god. Ta reč je prišla, odkar so imeli pri Gablovčevih novo gospodinjjo, že v navado in vsem je bila ta navada všeč.

Dan pa je bil neprijeten. Od ranega jutra je v redkih presledkih curkalo na okna in kar temnilo se je.

Sabina je bila voščila Andreju srečo in tudi dečka sta stegnila ročici proti očetu ter ponavljala za materjo:

«Bog naj da še mnogo let tati našemu živeti!»

Andrej je po vrsti poljubil ženo in otroka, ki ju je obdaroval s čukrčki.

Sabina je kmalu odhitela nazaj dol, kjer je imela opravke.

Andrej se je še malo poigral z dečkoma, nato pa jih je odnesel v kuhinjo k materi ter se jel napravljati za mašo. Bila je nedelja.

«Pa da se spet ne zamudiš pri cerkvi!» je s prošnjo v glasu klicala za njim Sabina, ko je odhajal.

«Ne, nič se ne boj! Kdo bo stal in razpravljaj na dežju!» je prijazno odklical.

Vrnila se je v kuhinjo, kjer je zapodila otroka, ki sta se lovila okoli nastavljenih smetane in sladkih rozin.

Morala sta hočeš nočeš gori v izbo k stari Meti, ki je bila zdaj le še za deco dobra.

Prav ko je veter zakadil nov oblak dežja v kuhinjsko okno, je zaslišala Sabina v predvečju znane korake, ki so ji pognali kri proti srcu.

«Pa baš danes!» se je nehote vznejevoljila. Obrišala si je močnat roki v predpasnik ter prestopila prag gostilniške sofe.

Bert je bil zadnje čase skoro stalen gost pri Gablovčevih in Petkove je obiskoval redno vsako nedeljo.

Odkar mu je bil Andrej prodal mlade voličke, se je čutil s to hišo celo poslovno vezanega in je nastopal z veliko domačnostjo.

«Mrz pritiska, pasje vreme to!» je pozdravil gospodinjjo.

«Nisem mogel mimo, da si ne bi s frakeljkom vašega privezal že vso premrlo dušo.»

Smeje se je kazal bele zobe ter široko stopal po gostilniški sobi, medtem ko je Sabina nalivala.

«Pa da greste v takem na pot!» je čudeč se postavila kozarček pred njega.

Ustavil se je in se ves zresnil. Kakor bi pomisljal, je tehtno izpregovoril: «Dà, v takem in še v mnogo hujšem bi šel, če bi...»

Z očmi, uprtimi v tla, je zamišljeno s tremi prsti vrtel frakelj na mizi, da ji je prihajala kri v lica, ker je čutila, kaj misli.

In Bert je, kakor da se je za nekaj odločil, nadaljeval:

«Da, še v mnogo hujšem bi šel... da, celo po ognjenih stolpcih bi plezal, pod točo udarcev bi tekel... po vrelm morju bi plaval... če bi vedel... da bi mogel kdaj doseči vas.»

Ostrmela je nad takimi nenadnimi besedami, da ni niti opazila, da jo je med govorjenjem prijel za členke rok.

«Ko sem vas prvič videl, Sabina, ko sem vas prvič videl, sem spoznal, da trpita, da je toliko žalosti v vas... da prenašate nekaj po krivici... da, Sabina... jaz vem... po krivici.»

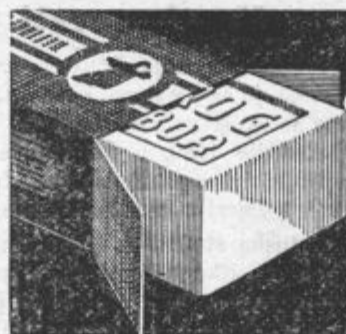
«Kaj prenašam po krivici?» je vprašala kakor z daljnega sveta. Nejasna slutnja je zaživela v njej, da je popolnoma pozabila na to, da jo drži za členke njenih rok tuj mož.

Dalje prihodnjič.)

od trgovca, tudi že umrlega, Gača iz Kostanjevice hišo v naši vasi, katero je pozneje vso prezidal in dvignil v eno nadstropje. Uredil je v njej moderno trgovino, ki je bila daleč na okoli znana. Leta 1901. je ustanovil tukajšnje gasilno društvo, kateremu je več let načeloval. Gradil, zidal in prezidal je neprestano in tako našo vas znatno povzdignil. Leta 1919. je vse svoje premoženje prodal trgovcu g. Kodriču in se preselil v Ljubljano, kjer je v svoji lastni hiši na Tržaški cesti imel več let gostilno, njegov sin edinec Riko pa trgovino. Tudi v Ljubljani smo ga vaščani pri vsaki priliki radi obiskovali. Zanimal se je do zadnjega za Sv. Križ in zlasti tudi za svoj nekdanji lov, katerega je imel v zakupu dolgo vrsto let. Zaradi starosti ni mogel več vzdrževati gostilne in jo je prodal. Blag mu spomin, njegovim preostalim pa iskreno sožalje!

ŠMARJE PRI JELŠAH. Občinske volitve bodo 25. t. m. v novi občini okolici Šmarja, ki jo bodo sestavljale dosedanje občine okolica Šmarje, Sv. Vid, Sladka gora in Lemberg. Volitve so bile že določene za konec minilega meseca, pa so morale biti zaradi tragične smrti Nj. Vel. kralja preložene. Za volitve je vložena sporazumna lista pod nosilstvom posestnika g. Novaka, odličnega gospodarja iz šmarske okolice. — Za isti dan so razpisane tudi volitve v občini okolici Rogaške Slatine, kjer so bile prve volitve razveljavljene. Tudi za volitve v tej občini se je sestavila sporazumna lista pod vodstvom dosedanjega župana g. Verka. — Gradnja postajališča v Lipoglavu, ki bo nosilo ime Maistrovo postajališče, se bliža koncu. Te dni je prišlo poslopje pod streho in bo v teku zidne tako daleč dovršeno, da bodo lahko na pomlad, če ne že poprej, začeli vlaki tam postajati. Zgodovina postajališča je dolga in sega skoro desetletja nazaj. Šele pred dvema letoma je zadevo ganil z mrtve točke narodni poslanec g. Spindler, na katerega pobudo se je pod vodstvom učitelja g. Komarja in župana g. Štora osnoval poseben odbor v obliki zadrage, ki je zadevo vzel resno v roke in jo s pomočjo odločilnih činiteljev železniške uprave, banske uprave, sreskega načelnika in prizadetih občin končno tudi udeležil.

ST. ANDRAJ PRI VELENJU. Katoliško prosvetno društvo priredi v nedeljo 25. t. m. v Društvenem domu igro v štirih dejanjih «Vaški lopov». Ker nam igra nazorno prikazuje življenje na kmetih, naj nihče ne zamudi priti pogledat. Pred igro nastopi pevski zbor z izbranimi pevskimi točkami.

Zlatorog
terpentin
najizdatnejše.

Vstopnina znaša: sedeži 6, stojšča 4, za deco 2 dinarja. Čisti dobiček je namenjen dozidavi Društvene doma.

VELIKI DOLENCI. Na Jan miru, 11. t. m., sta bili zasajeni v spomin blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Uedinitelju dve spominski lipi, ena pri šoli, druga pa na pokopališču. Lipi so zasadili načelnik gasilske čete, podstarosta sokolske čete, predsednik krajevnega šolskega odbora, vaški starešina in šolski upravitelj. Sodelovali so gasilska četa, sokolska četa in šolska mladina ter drugi občani. Vsi predstavniki so se po saditvi vpisali v spominsko knjigo. Ob saditvi sta imela na zbrano občinstvo lepa nagovora prosvetar sokolske čete in šolski upravitelj.

UZENICA. Tudi pri nas smo dostojno počastili spomin blagopokojnega kralja Aleksandra. V nedeljo 14. oktobra je imel žalno sejo občinski odbor, kmalu za njo pa se je vršilo žalno zborovanje v Sokolskem domu. Bilo je navzočih preko sto oseb, članov Sokola za Muto-Vuzenico, gasilnega društva z Mute, gasilnega društva iz Vuzenice, JNS iz Vuzenice, JNS z Mute, podružnica CMD za Muto-Vuzenico in strelske družine za Muto-Vuzenico. V vznešenih besedah se je starosta g. dr. Pregl v imenu vseh organizacij spominjal velikega narodnega junaka, ki ga nam je zločinska roka ugrabila. Tudi pri maši v četrtek 18. oktobra se je pokazala ljubezen do kralja. Še nikoli razen ob velikih praznikih ni bilo v cerkvi toliko ljudi, in vsi z odkrito žalostjo v sreči! — Kljub hudim časom se pri nas še gradi. Šaleci si je postavil svojo leseno hišico, še pred zimo pa bosta zgrajeni tudi obe hišici iz Zebrekevega pogorišča, Sipekova in Galinova, tako da bo trg letos obogatel kar za tri hiše. — Na žalost pa moramo ugotoviti, da po neurju 15. julija prizadeti še do danes niso prejeli obljubljenih podpore, niti se ni občini nakazalo nič, da bi mogla urediti razdejano cesto.

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na živinskem sejmu v Ljubljani so bile za kilogram žive teže nastopne cene: voli I. 4 do 4.50, II. 3.50 do 4, III. 3 do 3.50; krave, debele, 2.50 do 3.50, za klobasarije 1.50 do 2.50; teleta 5 do 6, svinje 6 do 8 Din. Konji so bili po 500 do 3500 Din za glavo, prasci za rejo pa po 100 do 200 Din.

SVINJE. Na mariborskem svinjskem sejmu so bile naslednje cene: prascem, pet do šest tednov starim, 50 do 80 Din, sedem do devet tednov starim 90 do 100 Din, tri do štiri mesece starim 130 do 150 Din, pet do sedem mesecev starim 200 do 300 Din, 8 do 10 mesecev starim 320 do 400 Din, eno leto starim 550 do 650 Din, 1 kg žive teže 5 do 6 Din, 1 kg mrtve teže 7.50 do 9 Din.

VINO. Kupujejo se največ navadna domača cenena vina po 3 do 4.50 Din, medtem ko gredo dražja vina od 5 Din naprej še po malem v denar. Ljutomerska vina se trgujejo po 7 do 7.50 Din, toda le v neznatnih množinah in za posebne potrebe. Pričakovati je večje povpraševanje po teh vinih, ko se bodo letošnje pičle zaloge pri vinogradnikih dravske banovine skrčile. V Banatu se trgujejo vina po 1.60 do 1.90, boljše po 2 do 2.50 Din, v Dalmaciji pa navadna po 1.80 do 2.25, boljše po 2.40 do 2.80 Din.

HMEJ. V preteklem tednu so se v Zlatcu na Češkoslovaškem ceni povišale za 250 do 300 češkoslovaških kron na 2200 do 2350 češkoslovaških kron za 50 kg. Povpraševanje je bilo vse teden nezmanjšano živahno, a prometa je bilo razmeroma malo, ker ni več mnogo blaga, a še tega lastniki ne oddajo radi. Tudi v Oustěku (Češkoslovaška) je

FARAONOV DEDIČ

Dolgo ni mogel ničesar čuti. Šele takrat, ko se je že vdal v misel, da se je moral gonjač zmotiti, ga je iznenada odkril. Izkopal ga je, toda videl je, da je njegov trud zaman. Gonjač je bil mrtve in njegov velblod prav tako. Vzel mu je meh z vodo, ki je bil pritrjen na velblodovem hrbtu, in živila, ki jih je imel s seboj, ter se vrnil proti cisterni.

Rešeni gonjač se je medtem že toliko opomogel, da ga je lahko spremljal.

Oba sta zlezla v cisterno, kjer je bilo le nekoliko hladneje kakor zunaj. Okrepčala sta se in se potem pripravila na vrnitev.

Pesek je zakril sledove ceste, tako da je bil Sodnik navezan le na svoj kompas. Vedel je, da mora jezdit proti severovzhodu. Ko so se tudi velblodoma vrnila moči, sta Sodnik in gonjač odjezdila nazaj.

Šesto poglavje.

Spet se je pred njima širila brezmejna puščava, spet ju je žgalo solnce na vso moč.

Oba sta bila izmučena, velblodoma pa se ni prav nič poznalo, kaj sta morala pravkar prestati. Kakor bi bila docela izpočita, sta hitela po peščeni planjavi.

Druga, tretja ura je potekala. Sodnik je že pričakoval, da bo zdaj pa zdaj zagledal v daljavi

taborišče svojih prijateljev. Kako si je želel njihove družbe! Kako je hrepenel po njih! Saj morajo biti tudi oni v skrbeh zanj, ker je le malo ljudi, ki bi odnesli iz samuma zdravo kožo.

Pokrajina se mu je iznenada zazdela malo čudna. Ali je jezdit prej po njej? Odkod hribi, ki se kažejo daleč, daleč na obzorju in ki jih prej ni opazil. Ali pa je morda le varljiva fata morgana, ki ga hoče zaslepiti in speljati s prave poti?

Saj jezdi vendar v pravi smeri. Kompas kaže pravo stran neba, prej se pa tudi ni prav nič odmaknil od poti.

Škoda, da ni nikjer nobenega griča v bližini, da bi z njega zagledal šotorišče svojih prijateljev.

Še enkrat je pogledal kompas in ga v roki obrnil. Teda pa mu je iznenada zastala vsa kri v žilah. Igla magnetnica se ni premikala. Mirno je stala na mestu in kazala severovzhod v vseh smereh, kamor jo je bil obrnil.

Vzel je nož v roko in kompas odprl. Na osišču, kjer počiva igla, je zapazil droben prah, ki jo je ustavil.

Zdaj je šele razumel, v kakšnem položaju se nahaja. Sredi puščave je, pravo pot je izgubil in ničesar nima, s čimer bi lahko ugotovil smer, kamor naj gre. Bog ve, kako daleč je od svojih prijateljev.

Zdaj iskanje nič ne pomaga, ko ne ve, kje se nahaja. Še bolj bi utegnil zabloditi. Če hoče rešiti svoje življenje, mora odjeziti čimprej tja, kjer misli, da morajo prebivati ljudje. Svoje tovariše mora prepustiti usodi, čeprav mu je tako hudo. Saj so dobro preskrbljeni in pot tudi poznajo. Ne dvomim jim samum ni napravil velike škode.

Kam naj se obrne? Proti goram, ki jih vidi daleč na obzorju!

V kratkih besedah je svojemu spremljevalcu povedal, kaj se je pripetilo. Arabec je molče strmел vanj. Ni izpregovoril besede, samo pokimaval je. Vedel je: sam si ne more pomagati. Če ga bo kdo rešil, ga bo rešil ta Evropec.

In tako sta se obrnila ter se odpravila na pot v negotovost. Kaj jima bo prinesla usoda?

*

Tretji dan. V peščeni soteski jezdit najina dva znanca. Na obrazu se jima vidi, da sta morala v teh dneh dosti pretrpeti. Tudi živali sta izmučeni, komaj se še počasi pomikata dalje. Vročina ne ponehava, čeprav sta že dosti bliže goram.

Sredi dneva mora biti. Za visoko skalo, ki daje vsaj malo sence, sedeta oba izmučena popotnika, da se malo odpočijeta.

Kako strašno je potovanje, ki mu človek ne ve cilja, ki človek o njem ne ve, kam ga bo privedlo!

Sodnik strmi nemo predse. Niti govoriti se mu več ne ljubi. Njegove oči iščejo samo gore v daljavi, njegove misli računajo le, kako dolgo bo treba še jezdit. Prav malo voje jima je še ostalo,

viharno povpraševanje ob stalno naraščajočih cenah. Cene so se gibale med 1600 in 1800 češkoslovaških kron za 50 kg. — V Savinjski dolini je postalo zadnje dni nekoliko živahnije povpraševanje in se plača 20 do 35 Din za kilogram.

ZITO. Po podatkih mednarodnega kmetijskega zavoda v Rimu se ceni letošnji svetovni pridelek pšenice na 889 milijonov metrskih stotov nasproti 987 milijonom lani in 1015 milijonom leta 1932. Vse te številke veljajo brez Rusije. Evropski pridelek pšenice je znašal letos 402 milijona metrskih stotov nasproti lanskemu pridelku 476 metrskih stotov. Ker je letošnji svetovni pridelek manjši kakor znaša svetovna poraba pšenice, se pričakuje izboljšanje cen pšenice. Na ljubljanski žitni borzi ponujajo (slovenska postaja, plačljivo v 30 dneh): baško pšenico po 257.50 do 165 Din, staro turščico po 147.50 do 150 Din, novo, umetno sušeno, po 115 do 117 Din, pšenično moko «0» po 237.50 do 240.50 Din po kakovosti.

Sejmi

- 19. novembra: Raka, Podsreda, Sv. Jurij ob južni železnici, Slovenjgradec, Šoštanj;
- 20. novembra: Ptuj;
- 21. novembra: Sv. Jurij ob Taboru, Hotoderšica, Podčetrtek;
- 22. novembra: Jesenice-Velika Dolina (krški srez, samo za blago);
- 23. novembra: Slovenska Bistrica, Sv. Lovrene (novomeški srez), Mojstrana samo za blago);
- 24. novembra: Gradac;
- 25. novembra: Domžale, Stična, Guštanj, Lemberg, Dobje, Ptuj, Škofja Loka, Krško. (Opomba: kjer je navada, se vrše nedeljski sejmi drugi dan.)

Vrednost denarja

Na borzi smo dobili v devizah (prišteje se premija v višini 28.50 odstotka):

- 1 holandski goldinar za 23.02 do 23.03 Din;
- 1 nemško marko za 13.65 do 13.76 Din;
- 1 dolar za 33.76 do 34.04 Din;
- 100 francoskih frankov za 224 do 225 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 142 do 143 Din;
- 100 italijanskih lir za 291 do 293 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 321 Din, investicijsko posojilo pa po 70 do 71 Din. Avstrijski šiling se je trgoval v zasebnem kliringu po 8.10 do 8.20 dinarjev.

Kratke vesti

— **Izvoz našega sadja.** Letošnja izvozna sezona našega sadja je v glavnem končana. Presnih češpelj smo letos izvozili okrog 2000 vagonov, in sicer v Avstrijo 1030, v Češkoslovaško 530, na Poljsko 210, v Švico pa 40 vagonov. Letošnji izvoz jabolk je v primeri z lanskim občutno padel.

— **Kmetijska statistika.** Ministrstvo za kmetijstvo je izdalo tiskano kmetijsko letno statistiko za leto 1933., ki vsebuje podatke o posejanih površinah in pridelkih, vinogradništvu, sadjarstvu, živinoreji, izvozu in uvozu kmetijskih pridelkov in izdelkov, domače živine in živinskih proizvodov, divjačine, kmetijskega orodja, strojev in drugih potrebščin za kmetijstvo. Knjiga stane 75 Din. Zanimanci dobe podatke iz te knjige pri kmetijskem oddelku banske uprave v Ljubljani. Pismene vloge je kolkovati s 5 Din za prošnjo in z 20 Din za overenje.

— **Padanje hranilnih vlog se je ustavilo.** Iz mesečnega poročila Narodne banke za september posnemamo, da so se hranilne vloge pri bankah in hranilnicah v Jugoslaviji (brez kreditnih zadrug) v avgustu dvignile za 18 milijonov in so znašale 1. septembra 9888 milijonov dinarjev nasproti 9867 milijonom lani 1. septembra, 10.743 milijonom 1. septembra leta 1932. in 13.235 milijonom 1. septembra leta 1931. V celoti se je torej padanje hranilnih vlog ustavilo, saj beležimo zdaj celo za malenkost višje stanje kakor lani v istem času. Nekoliko drugačna pa je slika, če ločimo hranilne vloge pri Državni hipotekarni banki in v Poštni hranilnici od hranilnih vlog pri ostalih denarnih zavodih. Ta primerjava nam kaže, da se hranilne vloge pri obeh velikih državnih zavodih stalno dvigajo in so v zadnjih treh letih narasle za preko 800 milijonov. Pri ostalih bankah in hranilnicah pa je bilo stanje 1. septembra letos še vedno za 348 milijonov manjše kakor lani v istem času, medtem ko je znašal padec od 1. septembra leta 1932. do 1. septembra leta 1931. 1060 milijonov, od 1. septembra leta 1931. do 1. septembra leta 1932. pa 2708 milijonov dinarjev. Pa tudi tu se padanje počasi ustavlja, kar opažamo zlasti v zadnjih treh mesecih, ko je stanje hranilnih vlog tudi pri denarnih zavodih brez obeh državnih zavodov ostalo stalno, kajti 1. junija letos je znašalo 8187 milijonov, 1. septembra letos pa 8185 milijonov dinarjev.

— **Koliko zlata in srebra izkopljemo.** L. 1923. je bilo izkopanih v Jugoslaviji 191 kg zlata in

674 kg srebra. Zlato se dobi v Jugoslaviji zlasti kot naplavina v pesku nekaterih rek (Vrbasa, Peka, Lašve, Drave). Samostojne srebrne kovine ni v večjih množinah v Jugoslaviji, nego se srebro pridobiva kot postranski proizvod iz svinčeno-cinkovih rud. Leta 1932. je znašala proizvodnja zlata v Jugoslaviji 870 kg, srebra pa 43.545 kg. Opazimo torej velik porast. V primeri s svetovno proizvodnjo zlata leta 1932., ki je znašala 739.483 kg, je naša proizvodnja zlata majhna, medtem ko znaša naš pridelek srebra že skoro en odstotek svetovne produkcije. Srebra se je nakopalo leta 1932. na svetu 5.248.324 kg.

DOMAČE NOVOSTI

* **Dan za dnev romajo v Topolo, da pomolijo na grobu kralja Uedinitelja.** Iz Beograda poročajo, da prihajajo prav vsak dan velike skupine ljudi iz vseh krajev države, da se poklonijo pred grobom kralja Aleksandra I. Uedinitelja in da pokažejo svojo veliko bolost ob nenadomestljivi izgubi. Nepopisni so prizori, ki se vsak dan dogajajo na tem svetem kraju. Ves narod ponavlja na usta nešteti delegacij zaobljubo, da bo oporoko blagopokojnega kralja zvesto čuval kot najsvetejše sporočilo, ki ga izroči poznejšim rodovom.

* **Visoko odlikovanje kneza-namestnika Pavla.** Nj. Vel. danski kralj Kristijan je odlikoval Nj. Vis. kneza-namestnika z lentom slonovega reda. Ta red je doslej imel blagopokojni viteški kralj Aleksander I. Uedinitelj.

* **Knez Pavle oskrbnik kraljevega premoženja.** Pristojni sodnik sreskega sodišča za mesto Beograd je na podlagi pismenega akta poslednje volje pokojnega kralja Aleksandra I. Uedinitelja določil Nj. Vis. kneza-namestnika Pavla za oskrbnika imetja blagopokojnega kralja.

* **Visoko odlikovanje Nikole Uzunovića.** S kraljevim ukazom je odlikovan ministrski predsednik g. Nikola Uzunović z lentom Karadjordjeve zvezde, ki je najvišje jugoslovensko odlikovanje.

* **Posnemanja vreden zgled.** Francoski listi poročajo o akciji jugoslovenskega bančnika Salomona Barucha v Parizu, ki priča o lepi počastitvi spomina pokojnega jugoslovenskega vladarja. Bankir je v pariškem Dijaškem domu kupil celo sobo, ki bo odslej nosila ime Velikega kralja Aleksandra I. Uedinitelja. V tej sobi bo stanoval brezplačno jugoslovenski dijak, ki študira v Pa-

čepprav sta si jo pritrgovala pri ustih in jo pila le toliko, da nista od žeje umrla. Najmanj dva dneva je že mora še biti do gora.

In bog ve, ali niso te gore zapuščene, prazne, brez vode, brez ljudi?

Tudi hrane imata še prav malo. Nekaj dateljev jima je ostalo, toda oba vesta, da datelji le še povečajo žejo in da jih zato ne smeta preveč jesti. Sicer pa tudi lačna nista tako hudo. Človek v puščavi pozabi na lakoto, ko ga muči žeja.

Po polurnem počitku sta se odpravila dalje. Neizmerna ravnina ju navdaja z obupnimi mislimi.

Ura za uro teče, toda rešitve ni videti nikjer. Zdaj prideta na grič, upata, da bosta za njim zagledala zeleno ravnino, toda ravnine ni, samo nove peščene puščave se odkrivajo povsod.

V daljavi je izginjalo solnce kakor ogromna rdeča krogla v pesku. Gonjač, ki je dotlej mirno jezdil zraven Sodnika, je začel iznenada omahovati.

«Kaj ti je?» ga je skrbno vprašal zemljepisec. Gonjač ga je molče pogledal in pokazal na glavo.

Sodnik je stopil k njemu. Zdaj šele je opazil, da je njegov tovariš v obraz rdeč kakor rak. Premalo je zakrival obraz in solnce ga je strašno ožgalo.

Gonjač je podržal velbloda, da se je ustavil.

«Vode, vode», je tedaj zajeceljal v arabskem jeziku. Sodnik je hitel odmašiti čutarico, ki jo je nosil ob pasu in zlil gonjaču nekaj kapljic vode v usta.

«Ne morem več», je zastokal Arabec.

Potem je omahnil z velbloda in padel na tla.

Sodnik, ki je hitro priskočil k njemu, je mogel ugotoviti le še to, da je gonjač mrtev.

*

Sam, čisto sam v puščavi!

Sodnik se je bal, da ne bi zblaznel. Nemo je strmel v Arabca, ki je ležal mrtev pred njim. Ali bo tudi njega zadela taka usoda? Ali je tudi on zapisan taki smrti?

Šele velblod, ki se je z gobcem dotaknil njegove rame, ga je zdramil. Pokleknil je k mrtvecu, izkopal s puško, ki mu je visela čez ramo, precej globoko jamo in nesrečnika zagrebel vanjo. Potem je še dolgo ostal ob samotnem grobu v puščavi.

Drhtel je. Kaj naj stori zdaj? Ali je vredno jezditi dalje, ko je puščava brez konca, ko se gore v daljavi nočejo primakniti bliže?

Dolgo je premišljal. Potem je počasi zlezal na velbloda in privezal gonjačevo žival k sebi. Pognal je. Njegov velblod je hotel zdirjati dalje, gonjačev pa se ni premaknil. Naj ga je že vlekel, kolikor ga je hotel, ni se zganil. Stopiti je moral spet na tla in živati odrezati vrv. Kaj bo zdaj počel ta velblod, ki se ne more ločiti od groba svojega gospodarja? Nekaj dni bo morda blódlil okoli, potem — potem bo poginil, omahnil v pesek...

Podzavestno je snel puško z rame. Nameril je cev velblodu na uho in sprožil. Ko se je razkadil dim in ko je še odmev bobnel nad peskom, je za-

gledal žival pri svojih nogah, mrtvo, in droben curek krvi na njenem vratu.

Vrgel si je puško na ramo in kakor blazen pognal svojega velbloda.

Sedmo poglavje.

Rešen.

Toda preizkušnja, ki so bile Sodniku namenjene, še ni bilo konec. Drugi dan je poginil njegov velblod, ki so ga naporji strli. Zvesta žival ga je nosila, dokler so ji dopuščale moči. Ko pa so bile gore že tako blizu, da bi prišel v nekaj urah do njih, je velblod omagal. Zalosten in obupan je Sodnik opazoval, kako se uboga žival bori s smrtjo. Hotel ji je skrajšati trpljenje, toda spomnil se je, da ima le še nekaj nabojev v puški in da jih bo utegnil krvavo potrebovati, če ga zanese usoda med divje ljudi.

Ko je zvesti velblod poginil, je Sodnik s povešeno glavo odkorakal dalje.

V pesku se mu je udiral ponekod do kolena, da je le s težavo korakal dalje. Toda upanje, da je morda blizu človeških bivališč, ga je krepilo. Še nekaj ur in tedaj se bo odločila njegova usoda. Ali bo toliko srečen, da bo odkril na svoji poti studenec, ki ga bo pokrepčal, kajti le še nekaj kapljic vode mu je ostalo. Če izpije še te in če studenca ne najde, je izgubljen.

*

(Daije prihodnjič.)

rizu. Študenti se bodo vsako leto menjavali. Agencija Radio pravi, da bi bilo želeži, da bi tudi drugi bogati Jugoslovenci posnemali ta zgled.

* **Roman «Dva človeka» na cenejšem papirju.** Založba je dala tiskati ta prekrasni roman tudi na cenejšem papirju. Ker je znižana cena 32 Din za knjige z boljšim papirjem, ki stanejo sicer po 50 Din, veljala le do 10. t. m., imajo zdaj čitatelji priložnost, da si kupijo ta prekrasni roman, tiskan na cenejšem papirju. Nevezana stane ta knjiga le 24 Din, okusno, moderno vezana v platno pa 34 Din, **izjemno za čitatelje «Domovine» do konca meseca 30 Din.** Ta cena je tako nizka, da se morajo vsi ljubitelji lepe knjige zdaj naročiti na «Dva človeka», če ne na vezano, pa na nevezano knjigo. Knjiga je prav primerna za Miklavžev dar med odraslimi. Naročila sprejema iz prijaznosti uredništvo «Domovine», Knaflcova ulica 5, Ljubljana. Naročite se, da se vam pošljejo položnice. Knjiga se odpošlje takoj, ko prispe denar.

* **Asfaltirana cesta Beograd—Zagreb.** Odoben je kredit v znesku osmih milijonov dinarjev za gradnjo asfaltirane ceste Beograd—Zagreb, dolge okrog 400 km. Cesto začno graditi pomladi in jo bodo gradili več let.

* **Velika bolnišnica v spomin na kralja mučenika.** V ponedeljek se je vršila v Kranju seja pododbora županske zveze v Kranju, ki so ji prisostvovali tudi banski inspektor Gorkič, narodni poslanec Ivan Lončar, sreski načelnik dr. Ogrin, župani vsega sreza in nekaj zastopnikov ostalih gorenjskih občin. Sestanek je otvoril kranjski župan Ciril Pirc, ki je poudarjal, da blagopokojni kralj Aleksander ni bil samo junak na bojišču, marveč je svoje življenje posvečal tudi socialnemu delu v državi. V spomin na velikega kralja bodo v Kranju zgradili veliko javno bolnišnico kralja Aleksandra mučenika. Kranjski občinski odbor je že 3. oktobra soglasno pritril predsedniku socialnega odseka direktorju dr. Dolarju, da dá kranjska občina pobudo za zgradbo velike javne bolnišnice, ki ne bo imela samo krajevnega pomena, saj jo potrebuje vsa Gorenjska že zaradi velikega tujkega prometa in svoje industrije. Zato morajo sodelovati predvsem vse občine v kranjskem srezu, država in banovina. Župan je poudarjal, da so škofjeloške občine na seji v Škofji Loki soglasno sklenile ustanoviti poseben sklad za zgradbo bolnišnice v Kranju. Sreski načelnik dr. Ogrin je izpovedal, da je kranjska občina v ta namen že odobrila 100.000 Din. Banski inspektor Gorkič je izjavil, da je banovina pripravljena podpirati vso akcijo, samo da jo občine tudi podprejo po svoji moči. Oglasili so se še razni zastopniki, naposled pa so bili soglasno sprejeti združeni predlogi sreskega načelnika dr. Ogrina, načelnika socialnega oddelka dr. Dolarja in upravitelja dr. Lapajnetja. Vsi zastopniki so pozdravili načrt kranjske občine za gradnjo bodoče bolnišnice. Županski pododbor bo povabil vse občine Gorenjske, da se pridružijo temu sklepu in naj se izrazijo do 17. decembra o svojem sklepu, če soglašajo s kranjskim predlogom. Občine naj sklenejo prispevati letni znesek 3 % davčnih predpisov. Vsi ti sklepi so bili soglasno sprejeti.

* **Cesta Trbovlje—Št. Pavel ob Preboldu.** Ta nova cesta, ki se gradi že tretje leto, razveseljuje napreduje. Končati je samo še spodnji del proti Št. Pavlu ter bodo delo nadaljevali prihodnje leto. Še letos pa bo pri Kregarjevi kmetiji nova cesta zvezana s staro in bodo v kratkem pričeli voziti že po novi cesti. Te nove ceste pač nihče ne bo bolj vesel kakor kmetje, ki prevažajo svoje poljske prideleke na trboveljski trg.

* **Georgijev ni Georgijev, ampak Veličko Kerin.** Bolgarska oblastva so poslala našim oblastvom potrebne listine za dognanje prave istovetnosti atentatorja, ki je znan pod imenom Vladimir Georgijev Cernozemski. Iz uradnega izkazila policijskega ravnateljstva v Sofiji je razvidno, da je ime Vladimir Georgijev Cernozemski samo prisvojeno si ime, pod katerim je morilec nastopal, odkar je stopil v organizacijo VMRO. Njegovo pravo ime je Veličko Dimitrov Kerin. Rodil se je na Bolgarskem v vasi Kamenici v pestevškem okraju leta 1897.

Tam je bil tudi krščen in vpisan v cerkveni imenik. Njegov oče, Dimitrije Veličko Kerin, rojen v Kamenici, še živi, mati je že umrla. brat Anastaz in sestra Latinka in Nevenka živita na Bolgarskem. Veličko Dimitrov Kerin se je oženil dvakrat. Iz prvega zakona ima hčerko. Sofijsko okrožno sodišče ga je pod raznimi imeni večkrat obsodilo: med drugim na smrt zaradi umora poslanca Hadžija Dimova in na dosmrtno ječo zaradi umora Nauma Tomalevskega. Zaradi druge obsodbe je bil zaprt do 14. januarja leta 1932., ko so ga amnestirali. Po podatkih bolgarske policije je organizacija VMRO poslala Kerina Antu Pavelicu leta 1932. kot instruktora teroristov na Madžarskem. Bolgarska oblastva so izdala za njim tirnico ter ga iskala kot Vladimira Georgijeva Cernozemskega in objavila njegov popis in njegovo sliko. Iz vsega tega se vidi, da je bil Kerin navaden zločinec in pokleni morilec.

* **Spominska lipa v Radečah.** Dne 9. novembra je občina Radeče vsadila spominsko lipo v čast Nj. Vel. kralju Petru II. in v počastitev spomina kralja Aleksandra I. Uedinitelja, ki je umrl mučeniške smrti 9. oktobra 1934. kot apostol miru v Marseilleu. Pod korenino lipe je predsednik občine g. Anton Polanc položil steklenico s pergamentom, ki naj poznim rodovom kaže naše globoko spoštovanje in ljubezen do Nj. Vel. kralja Petra II. in veliko ljubezen do pokojnega kralja Aleksandra I. Uedinitelja. Lipa je izročil g. Robert Premerešin, gozdar v Radečah, predsedniku občine g. Antonu Polancu, s katerim sta jo skupno vsadila v mestnem parku v prisotnosti delovodje občine.

OPOMIN NAROČNIKOM ZAMUDNIKOM!

Da se naročniki zamudniki ne bodo mogli izgovarjati, da za dolg na naročnini niso vedeli, smo jim poslali ta teden še enkrat — to pot pa pač zadnjikrat v letu — položnice. Onim, ki so še za vse leto dolžni, smo pribili dva dinarja za prejšnje opomine in položnice, ker pri tako nizki naročnini sami teh, po krivdi zamudnikov povzročenih stroškov ne moremo več trpeti.

Pozivamo vse zamudnike, da srčno svojo dolžnost nemudno in plačajo dolžne vsote po položnicah. Onim, ki bi se za naš opomin še ne zmenili, pa bomo poslali poštnega sla v hišo, da pobere za nas s poštnim nalogom dolžne zneske. Ta način pobiranja je seveda dražji, ker računa pošta za tako opravilo posebne pristojbine, ki pa jih moramo naprtiti dolžnikom. Zato naj nihče ne čaka, ampak naj plača radovoljno sam, kar je «Domovini» dolžan.

Uprava «Domovine».

* **Velik pomen obratovanja šemniškega rudnika.** Rudnik v Šemniku pri Zagorju je svoj obrat povečal tako, da je zaposlenih že okrog 124 doslej brezposelnih rudarjev in nad 30 domačih voznikov. Lastniki podjetja so napravili tudi separacijo in pralnico. Proti napravi pralnice so bile zaradi kaljenja vode pritožbe, lastniki rudnika pa so pripravili napraviti tudi čistilni rezervoar. Rudnik obratuje v polnem obsegu in vozijo vozniki vsak dan premog na železniško postajo 6 km daleč. S tem rudnikom je prišlo v teh hudih časih v dolino vsaj nekaj zaslužka, ki ostane ves doma. Ta delavnost koristi tudi obrtnikom, ki preživljajo v zagorski dolini največjo krizo.

* **Blasnikova «Velika pratika» za leto 1935.** je izšla letos že devetdesetič. Za ta jubilej je prav lepo in primerno opremljena. Znano je, da hočejo imeti Slovenci samo to pratiko, ne le pri nas doma, temveč tudi v inozemstvu, v Ameriki, Avstriji, Nemčiji, Italiji itd. Ta edina prava in res domača pratika se naroča pri tiskarni J. Blasnika naslednikov v Ljubljani.

* **Modras jo je pičil.** Nedavno je 31letna delavčeva žena Marija Počkova v Polulah pri Celju obežala perilo. Pri delu jo je nenadno pičil modras v levo nogo. Počkovo so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer so ji takoj nudili vso pomoč. Da bi v novembru koga pičil modras, je pač gotovo redkost za naše kraje.

* **Smrtna nesreča otroka.** Pred kratkim je pala enoletna hčerka kuharice Marija Stimulakova na Frankolovem doma z zapečka na vroč štedilnik in se močno opekla po hrbtu. Deklico so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je umrla za poškodbami.

* **«Emilio Berenini»** je naslov Sel Catinijevega romana, ki izhaja v prvem slovenskem slikanem tedenskem časopisu za radio, gledališče, film, modo in sport »Naš val«. Za radio: »Naš val« je edini časopis, ki nas seznanja in uvaža v program naše oddajne postaje, ki prinaša aktualno radijsko tehniko, zanimive beležke o radiofoniji iz vseh delov sveta, slike v radiu nastopajočih predavateljev in glasbenikov, lekcije tujih jezikov, ki se poučujejo v ljubljanskem radiu in — česar nima nobena naša revija — izrpen program vseh važnih radijskih postaj v slovenskem jeziku. Za gledališče in ljudske odre: poročila z naših narodnih gledališč in ljudskih odrov, praktične članke za podeželske odre in izvirno slovensko veseligrsko »Kmečki teater«, ki bo gotovo v kratkem šla po vseh naših odrh. Za film: pregled svetovne filmske produkcije, slike iz filmskih ateljev in filmskih igravcev. Za modo: stalno tedensko modno prilogo s številnimi slikami. Poleg vsega pa prinaša »Naš val« stalno prispevke najboljših slovenskih pisateljev in pripovednikov. Mesečna naročnina znaša 12 Din. Pišite na naslov: radijska tedenska revija »Naš val«, Ljubljana, velesejem.

* **Smrtna nesreča.** Pred dnevi se je v Rosalnicah smrtno ponesrečil železniški delavec Jože Bajuk iz Radovičev. Prenočeval je pri nekem posestniku na podu, ponoči je pa padel skozi odprtino za seno tri in pol metra globoko in udaril z glavo ob bukove podnice. Zjutraj so ga našli pod podom mrtvega s prebito lobanjo.

* **Požari v ljubljanski okolici.** Prve dni novembra sta bila v okolici kar dva manjša požara, katerih postanek so orožniki izkušali pojasniti. Čevljarskemu mojstru Glešiču v Zgornji Zadobrovi je zgorela majhna šupa. Požar sta prva zapazila sosedata Tone Černe in Tone Peternel, ki sta takoj sklicala vaščane in sama začela gasiti. Lastnika ni bilo doma. V Zadobrovi, občina Dobrunje, pa je v eni zadnjih noči pogorel kozolec, v katerem je bilo mnogo raznega rezanega lesa, drv in mizarkega fururja. Kozolec je bil last posestnika Mihaela Tratnika. Prvi je opazil ogenj domači sin Polde, ki ga je na požar opozorilo silno lajanje domačega psa. Pes je bil rešitelj, da ni nastala večja požarna nesreča.

* **Najden utopljenec.** V Orešju pri Ptujju je Drava naplavila okoli 65 let starega neznanega moškega, ki je bil oblečen v dobro črno obleko. Neznanec je dobro razvit, ima podstrižene brke, kostanjeve lase, je 172 cm visok in ima v ustih dva zlata zoba, na nogah pa visoke črne čevlje na zadrgo. Sodi se, da je v vodi ležal tri tedne. Truplo je bilo pokopano na pokopališču v Rogoznici pri Ptujju.

* **Požar.** V Jelenčah pri Pesnici je v eni zadnjih noči nastal ogenj v gospodarskem poslopju posestnika Avgusta Frajsmana. Gospodarsko poslopje je bilo polno slame in krme ter se je ogenj z bliskovito naglico razširil na vso zgradbo. Le z največjo težavo so rešili živino, medtem ko je vse ostalo uničil ogenj do tal. Škoda je tem občutnejša, ker gospodarsko poslopje ni bilo zavarovano. Sumijo, da je ogenj zanetil zlobnež.

* **Smrtna žrtve prometne nesreče.** Prejšnji četrtek se je na cesti med Zalcem in Št. Petrom v Savinjski dolini pripetila avtomobilska nesreča, ki je zahtevala človeško življenje. Posestnikov sin Ivan Uršič iz Podloga pri Št. Petru se je vozil s kolosom iz Celja proti Št. Petru, nasproti pa mu je privozil trgovec Josip Rojnik s Polzele na svojem avtomobilu. Uršič je zadel v avtomobil in treščil z glavo v blatnik. Udarec je bil tako silen, da je nesrečnemu počila lobanja in je že čez nekaj minut izdihnil. Kakor kaže, je žrtev zahtevalo le nesrečno naključje.

* **Požar.** Pred dnevi sta zgorela v vasi Podtaboru šele pred dvema letoma zgrajeni pod in kozolec, last posestnika in mizarkega mojstra Franceta Pretnarja. Očividno je zanetila požar

zlobna roka. Orožniki vodijo preiskavo. Pretnar trpi veliko škodo, ker je bil le za malenkost zavarovan. Razen poslopja sta mu zgorela vsa krma in vse orodje. Domača gasilska četa je bila takoj na mestu z motorko, a je bilo gašenje oteženo zaradi pomanjkanja vode. Na pomoč so prišli tudi gasilci iz Dupel.

* **Tihotapec aretiran zaradi ropa.** Iz Avstrije je prišlo v Maribor sporočilo, da so lučanski orožniki aretirali znanega tihotapca, 31letnega tesarja Josipa Čepeta iz Slemenca pri Selnici ob Dravi. Čepe se je preživljal s tihotapstvom. Avstrijeci pa so ga osumili ropa. Dolžijo ga, da je v družbi nekaterih tihotapskih tovarišev napadel nekega drugega tihotapca ter ga z orožjem v roki prisilil, da je izročil raznovrstno blago. Orožniki v Lučanah so po zaslišanju izročili Čepeta okrajnemu sodišču v Arvežu. Čepe krivdo odločno taji.

* **Obsojen ponarejalec kovancev.** Mali kazenski senat v Ljubljani je sodil mladega ponarejevalca in razpečevalca ponarejenih 50dinarskih kovancev Franceta Šublja, 24letnega ključavničarja, ki je bil dalje časa brez posla. Obtoženec je lani ustanovil na svojem domu pri Črnučah pravo kovnico, v kateri je izdeloval kar na debelo kovance po 20 in 50 Din. Napravil jih je kakih 25. Šubelj je pred sodniki priznal in pojasnil, kako je delal denar. Njegovi izdelki so šli v promet po Kamniku, okoli St. Vida in v Ljubljani. Ponujal je ta denar po trafikah in malih trgovinah, kjer je imel dolgo časa srečo, dokler ga niso prijeli. Obtoženec je bil tudi zaradi lovske tatvine. France Šubelj je bil zaradi ponarejanja in razpečevanja ponarejenih kovancev in zaradi divjega lova obsojen na tri leta robije in še 3780 Din denarne kazni, odnosno 63 dni nadaljnega zavora. Njegov pomagač V. pa na dva meseca in deset dni zavora. Državni tožilec ni bil zadovoljen in se bo pritožil zaradi prenizke kazni.

* **Lastnega brata je zabodel v srce.** Pred celjskim malim senatom se je zagovarjal 20letni posestnik sin Avgust Dežnikar iz Dobrovelj pri Braslovčah. Dne 11. oktobra je bil obtožen Avgust Dežnikar s svojim bratom Francem, svojo sestro Marijo Uratnikovo in njenim možem Antonom Uratnikom in še nekaterimi drugimi v hiši svoje druge sestre, Terezije Rovšnikove, v Stopniku pri Vranskem. Vsi so pili žganje, vino in šmarnico. Ko je Uratnikova opazila, da je njen mož že precej vinjen, ga je prosila, da bi šel z njo domov v Braslovče. Ker je njen mož ni hotel ubogati, je šla sama domov. Njen mož je z ostalimi pil naprej. Uratnik je pričel grditi svojo ženo, ki je bila sama odšla domov. Franc Dežnikar se je zavzel za svojo sestro. Razburjen je pograbil bukovno palico in zamahnil proti svojemur svaku Uratniku, zadel pa je svojega brata Avgusta dvakrat po rokah. Avgust Dežnikar je razjarjen pograbil kuhinjski nož, ki je ležal na mizi, in zabodel svojega brata naravnost v srce. Ranjeni brat se je takoj zgrudil in po poteku četrte ure umrl. Obtoženec je priznal dejanje, zagovarjal se je pa s silobranom. Sodišče je obsodilo Avgusta Dežnikarja zaradi prekoračenja silobrana na eno leto strogega zavora in plačilo stroškov kazenskega postopanja.

* **Visoka globa za utajene davke.** Pred finančnim sodiščem novosadske finančne direkcije se je ponovno vršila razprava proti tvrdki Jugoslovenske Hofherr in Schranz. Na temelju pravdoreka državnega sodišča je tudi finančno sodišče obsodilo tvrdko na blizu pet milijonov dinarjev globe zaradi utaje davka na poslovni promet. Razen tega mora podjetje plačati tudi sodne stroške v znesku nad 91.000 dinarjev.

* **Zasledovanje nevarnega zločinca.** Varnostna oblastva zasledujejo zakrknjenega starega grešnika 60letnega Ignacija Zupana iz Breznice v radovljanskem srezu. Zupan, po domače Bohinčev, se kladi že dolga leta okrog po Gorenjskem brez posla in je tudi brez stalnega bivališča. Stari potepin je kaj nevaren človek; zaradi vlomov, tatvin in požigov je bil že 14krat kaznovan, vendar ga kazni nikakor ne izpametujejo. Pretekli teden se je Nace potikal spet v okolici Kranja, kjer je nadlegoval ljudi, izsiljeval od njih denar in jim grozil, če mu niso hoteli dati miloščine v denarju. Dne 8. t. m. je poleg

zraven Čirčič, kjer se je zvečer naenkrat pokazal na hiš nekega posestnika ogenj. Sum zaradi požiga je takoj padel že na kaznovanega požigaleca Zupana, ki pa je, preden so ga mogli dobiti, pobegnil iz vasi. Kam se je zatekel, doslej še niso mogli ugotoviti in ga tudi orožniki zamaš iščejo. Zasledovani Zupan je precej visoke postave, nagnjen nekoliko naprej ter nosi navadno rjavo pelerino.

* **Velik vlom v Šmartnem pri Litiji.** Predzadnjo nedeljo je šla 80letna vdova po železničarju Reza Raspotnikova zjutraj k sv. maši v farno cerkev v Šmartnem, ki stoji nasproti njenega stanovanja. Ko je odšla od doma, je za seboj zaklenila vrata v stanovanje. Ko se je po maši vrnila domov ter je hotela s ključem odkleniti vrata, se ključ ni hotel zavrteti. Nato je pritisnila na kljuko, pa so se vrata sama od sebe odprla. Mislila je sprva, da je pozabila vrata zakleniti ter se zato ni vznemirila. Ko je pa pozneje hotela odkleniti velik kovčeg, v katerem je imela shranjen denar in druge vrednote, je z grozo opazila, da je pokrov kovčega dvignjen in ključavnica pokvarjena. Takoj je ugotovila, da je iz kovčega zmanjkalo nekaj papirnatih vrečic, v katerih je imela shranjenih 7000 Din v bankovcih po 1000 in 100 Din, v suknji pa je imela v rokavu nekaj srebrnega denarja, ki je tudi izginil. Poleg te gotovine je vlomilec vzel tudi vso zlatino, uhane, verižice in druge manjše reči, tako da trpi za najmanj 10.000 Din škode. Litjski orožniki so ugotovili, da je vlomilec izrabil odsotnost Raspotnice in v temi z vitrihom odprl vrata. Nekateri so videli pred sv. mašo stati na oglu hiše nekega starejšega moža suhe, srednje postave. Vsekakor pa je moral biti vlomilec prav dobro poučen, kje hrani stara Raspotnica denar in vrednosti.

* **Vlomilci v semiške zidanice.** Pred novomeškim okrožnim sodiščem se je morala zagovarjati štiričlanska tatinska detelja iz Semiča: 27letni posestnik Albin Lukežič in 23 letni delavec Viljem Štraus iz Semiča in 20letni Alojzij Vidmar in 27letni Jakob Plut, sin posestnika iz Vrtače pri Semiču. Obtožnica obtožuje navedene, da so po semiški kotlini kradli ko srake, in sicer je Jakob Plut vlomil v zidnico Matije Sebacherja na Vrtači in odnesel 100 kg suhega svinjskega mesa, 22 litrov in dve zelenki žganja. Dalje je Jakobu Plutu na Vrtači izpred zidanice ukradel sod vina. V družbi svojega pajdaša Alojzija Vidmarja je Plut vlomil v zidnico Andreja Derganca. Ukradla sta razne reči in večjo množino žganja. Letos poleti sta vlomila v zidnico Antona Pluta na Oskuršnici in odnesla 60 litrov vina. Potem sta v Miharjevi gori posestniku Ignaciju Romu iz zidanice odnesla okrog 100 litrov vina in drugih reči, a iz zidanice Rozalije Hutarjeve sta odnesla več litrov žganja, okrog 100 litrov vina in razne druge reči. Vsi štirje obtoženci pa so 5. avgusta letos vlomili v zidnico Martina Kambiča v Perlogu in ukradli okrog 300 litrov vina in druge predmete. V času od 26. do 30. avgusta pa so se Albin Lukežič, Viljem Štraus in Alojzij Vidmar splazili skozi okno v vinsko klet trgovca Antona Šušteršiča v Semiču, odkoder so odnesli dve veliki pletenki žganja in večjo množino mesečine. Jakob Plut mlajši pa je kupil od svojega tatinskega tovariša Alojzija Vidmarja na Vrtači 58 litrov žganja, 10 kg težko gnjat in hlače, čeprav je dobro vedel, da je bilo vse skupaj ukradeno Antonu Šušteršiču. Sodišče je obsodilo Albina Lukežiča na dve in pol leta strogega zavora, Viljama Štrausa na eno in pol leta strogega zavora, Alojzija Vidmarja na 15 mesecev strogega zavora in Jakoba Pluta mlajšega na 15 mesecev strogega zavora.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

TRIJE VAŽNI SESTANKI.

Šmarje pri Jelšah, novembra.

Dne 9. t. m. so se vršili v trški občinski pisarni trije pomembni sestanki: seja sreskega odbora za javna dela, nato občni zbor sreskega pododbora Županske zveze in seja akcijskega odbora za elektrifikacijo šmarskega sreza.

Seja sreskega odbora za javna dela se je vršila pod vodstvom predsednika, sreskega načelnika g. dr. Maraža. V navzočnosti okrog 60 zastopnikov vseh 16 občin sreza se je g. načelnik v uvodu z vznešenimi besedami spominjal blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra Uedinitelja, kateremu so navzočni zaklicali trikrat «Slava!». Zatem pa je izpregovoril enako tople besede ljubzni in vdanosti novemu kralju Petru II., ki so mu delegati navdušeno vzklikali «Živel!»

Po tem uvodu in po pozdravu navzočnih poslanca Spindlerja in člana banovinskega sveta Gajška je g. načelnik pojasnil pomen in namen seje, ki naj za bodoče poslovno leto določi delovni program za javna dela v srezu, ki se naj izvrše delno iz državnega, delno iz banovinskega gradbenega sklada. Predvsem so bile vzete v program vse one cestne zgradbe, ki so že od poprej v teku in ki jih je treba čimprej končati, da bodo mogla priti na vrsto nova, prav tako važna in nujna dela. To so predvsem gradnje banovinskih cest Žetale—Marina vas, Loka—Virštanj—Golobinjek in Mestinjska vas—Pristava, za katere je določenih iz državnega gradbenega sklada 150.000 Din in enaka vsota tudi iz banovinskega gradbenega sklada. V delovnem programu so nadalje zgradbe novih občinskih cest Lesično—Virštanj (72.000 Din), Čokelc—Sv. Štefan (72.000 Din), Rogaška Slatina—Sv. Florijan (72.000 Din), Vodice—Paridol (36.000 Din), Grobelno—Pešča—Ločnica (36.000 Din), Polje—Buče (6000 Din), Lesično—Zdole—Kozje (24.000 Din), škarpa na Sotli pri Sedlarjevem (12.000 Din), popravilo mostu na banovinski cesti v Košnici (30.000 Din), dogradnja postajašča v Lipoglavu (12.000 Din), ureditev klanca na banovinski cesti Sv. Peter—Bizeljsko (24.000 Din), gradnja vodovoda v Šmarju (36.000 Din), skupno torej za okrog 750.000 Din.

Obenem se je določil tudi program javnih del za bodoča leta, v katerem je zlasti preložitve klancev na banovinskih cestah na Skopečnem, pri Fužinah, pri Planini, dalje gradnja banovinske ceste Sladka gora—Lipoglav, občinske ceste Pečica—Sladka gora—Cecinj, obnova subvencionirane ceste v Dupligrabnu, obnova občinskih cest v Bistrigrabnu, Podčetrtek—Olimje, gradnja vzornega vodnjaka ob banovinski cesti pri Šmarju, gradnja vodovodov v Slivnici in pri Sv. Križu, regulacija Sotle in Bistrice, elektrifikacija šmarskega sreza in drugo. Za vsa ta dela znaša proračun nekaj nad 10 milijonov dinarjev. Delegati občin so po daljši razpravi ta program v celoti osvojili ter določili g. Florijana Gajška kot člana banovinskega sveta, da bo zastopal sreski odbor za javna dela v banovinskem odboru. G. predsednik je še poročal o dosedaj izvršenih javnih delih v srezu, za katera je prejel srez doslej 56.998 Din iz državnega gradbenega, 343.000 Din pa iz banovinskega bednostnega sklada. Z zahvalo vsem delegatom občin za vneto sodelovanje v razpravi in stvarno razumevanje položaja je g. predsednik zaključil sejo.

Takoj nato se je vršil letni občni zbor sreskega pododbora Županske zveze, katero je vodil predsednik g. dr. Lorgjer, župan občine trga Šmarja. S toplimi besedami je dal izraza narodni žalosti zaradi hude izgube velikega kralja in obenem veselju, da je stopil na prestol mlade države mladi sin junaškega očeta. Po kratkem poročilu odbora o dosedanjem delu so se izvršile volitve novega odbora, v katerega so bili na predlog g. dr. Klorja izvoljeni župani vseh 16 občin z g. dr. Lorgjerjem kot predsednikom na čelu. Nato so sledila zanimiva predavanja, in sicer banovinskega inspektorja g. Gorkiča, ki je razpravljal o najvažnejših praktičnih vprašanjih iz dosedanje prakse v poslovanju novih občin, dalje g. dr. Lorgerja o najvažnejših zdravstvenih nalogah občin na osnovi novega občinskega zakona, sreskega kmetijskega referenta g. Straška o nekaterih važnih gospodarskih nalogah občin, ki jim jih nalagajo novi občinski in tudi drugi zakoni, in sodnika g. Kokalja o najvažnejših določbah uredbe o kmečki zaščiti, zlasti kolikor gre za

poslovanje občin. Navzočni župani, občinski odborniki in tajniki so stavili na predavatelje še razna zelo pereča vprašanja. Sklenjeno je bilo, da se bodo enaka zborovanja odslej vršila večkrat in v raznih krajih, ker se izkazujejo kot važna in nujno potrebna.

Po zaključku občnega zbora se je še vršila seja zastopnikov prizadetih občin zaradi elektrifikacije sreza. Po daljši razpravi, zlasti o finančni plati, je bilo ugotovljeno, da je treba predvsem še rešiti vprašanje priključka nekaterih velikih podjetij na omrežje. Da se vsa ta vprašanja končno razčistijo, je bilo sklenjeno, da se bo v imenu akcijskega odbora napotilo v najkrajšem času na odločilna mesta posebno odposlanstvo z narodnim poslancem g. Spindlerjem in članom banovinskega sveta g. Gajškom na čelu.

NEPRIČAKOVANA POVODENJ OB DRAVINJI.

Poljčane, novembra.

Dravinjska dolina je sicer vajena poplav, vendar tako hudo kakor letos od njih še ni bila prizadeta.

Povsem nepričakovana je bila povodenj pred nekaj dnevi. Še dan poprej je bilo lepo vreme. Proti večeru šele je začelo narahlo deževati, nato pa vedno huje, vendar nihče ni slutil, da bi mogla biti zjutraj vsa pokrajina ob Dravinji pod vodo daleč naokrog. Vsa dolina je bila podobna prostranemu jezeru. Dravinja, Oplotnica, Breznica, Ložnica, Polskava in drugi njeni večji in manjši pritoki so prekoračili v eni noči svoje struge in hrumeli z divjo silo tudi čez ceste in mostove. Tako je bil do poznega popoldneva ves promet med Poljčanami in Peklom nemogoč in je bil prehod po cesti tudi z vozili v nevarnost.

Razširila se je govorica, da je voda odnesla nekega kolesarja, da je utonil, kar pa se je pozneje izkazalo za neresnično. Voda ga je res odnesla, a se je rešil.

Pod vodo je bila tudi cesta v Sp. Poljčanah proti Studenicam in Makolam. Studeniški most in del konjske proge sta bila v vodi. Šolarji in učitelji niso mogli v šolo. Prav tako niso mogli v šole dijaki, ki se vozijo v Maribor, Celje in Slovensko Bistrico. Krajevni vlak s postaje Slovenske Bistrice zaradi prevelike vode ni vozil v mesto.

Zadnja tako velika povodenj je bila leta 1926., toda takrat je bilo trajno deževje. Vsem je še v groznem spominu tisti dan. Tudi takrat je bila vsa pokrajina širno jezero. Zlaj hujših nesreč ni bilo, vendar pa že vsakokratna škoda glasno kliče, naj se odločilni činitelji zavzamejo, da se Dravinja na najkrajših mestih primerno regulira.

SMRT VZORNEGA UČITELJA IN POŽRTVOVALNEGA NARODNEGA DELAVCA.

Št. Rupert, novembra.

Predzadnjo sredo smo pokopali g. Aleksandra Lunačka, šolskega ravnatelja v pokoju. Kako je bil spoštovan in cenjen, je pokazal njegov pogreb, ki se ga je udeležila vsa Mirnska dolina. Dalje so ga spremljali na zadnji poti Sokoli in gasilci s prapori.

Pokojni Lunaček je to tudi zaslužil. Ni bil le nad vse vesten učitelj v šoli, ampak tudi požrtvovalen delavec na prosvetnem področju obče. Svoje delo je pričel kot mlad učitelj že na Trebeljnu, ki ga je nadaljeval v Št. Rupertu, kjer je služboval najdaljšo dobo. Še pozneje kot upokojenec ni miroval, dokler mu ni tega zabranila bolezen.

Bil je odličan sadjar in vnet čebelar. Njegov sadni vrt je bil znan kot vzoren daleč naokrog. Njegov izum je samostrelnica proti voluharju. Kot dovršen vrtnar in sadjar je opravljal vrtnarstvo pri tukajšnji graščini grofa Barba. V čebelarstvu je izpopolnil panje. Bil je vodja podružnice Kmetijske družbe, ki je bila ena najdelavnejših in najvzorneje vodenih v deželi. Svoje obilne izkušnje je priobčeval v raznih strokovnih in drugih listih.

Kot prijatelj narave je iskal razvedrila v naravi kot lovec. Zato so ga lovci počastili v zadnje slovo s tremi streli in trobljenjem lovskega roga.

Bil je ljubezniv družabnik in zato povsod priljubljen. Po prepričanju je bil neomahljiv naprednjak. Od teh nazorov ni odstopil ne za las niti v starih, za učiteljstvo hudih časih. Pri vsem tem pa je bil blagega in dobrega srca nasproti vsakomur. Šel je od nas, a njegov spomin bo ohranjen trajno v Mirnski dolini.

PREKMURSKI GLASNIK

Nesreča z orožjem. Franc Fujs iz Motovilcev si je izposodil od svojega sorodnika Fariča iz Vidonca že pred tedni samokres na bobenček. Te dni pa je Faričeva žena Neža šla v Vidonca po opravkih in po naročilu svojega moža je stopila k Fujsu, da bi ji vrnil samokres. Mož je takoj stopil po orožje. Preden pa ga je Neži izročil, ga je še enkrat pregledal. Revolver se je sprožil in krogla je zadela Nežo v obraz. Poklicali so zdravnika, ki je dal ranjenko odpraviti v bolnišnico.

Roparski napad. V mali naselbini pri Martjančih živi v samotni hišici 79letna Eva Murčeva. Starka je postala pred dnevi žrtev drznega roparskega napada. Okrog polnoči je slišala starka neko ropotanje v kletnih prostorih. V klet sta vdrla dva zlikovca meneč, da bosta našla tam kakšen plen. Razen sekire pa nista dobila ničesar in ker so bila vrata v sobo dobro zapahnjena, sta s sekiro razbila steno. Skozi odprtino je eden vdrl v sobo, drugi pa je svetil. Ropar je v sobi vse prebrskal in ker ni bilo denarja, je prestrašen starki, ki je klečala v kotu, pobral s postelje vse blazine, rjuhe in odejo, potem pa še vso obleko, čevlje in celo 40 jajc. Odnesele je sploh vse razen siromašnega pohištva, divjaško pa je navalil tudi na starko ter jo tako pretepel, da je morala v bolnišnico. Starka je pripovedovala, da je bil ropar še mlad, a da ga ne bi mogla spoznati, ker je bil oblečen v žensko krilo, obraz pa je imel namazan s sajami in glavo ovito z žensko ruto. Ko je divjak starko pretepel, jo je še prisilil, da mu je morala poljubiti roko. Za razbojnikoma ni sledu.

NAŠI NA TUJEM

NAŠI ROJAKI V AMERIKI.

Cleveland, oktobra.

Poročali smo že o pretresljivi rodbinski žaligri, ki se je odigrala v Leadvilleju, kjer je Slovenec Šeme ustrelil svojo ženo in si končal življenje. Pokojni Šeme je bil že štiri leta brez dela in tako je družina živela v bedi. Prepri so bili na dnevnem redu in ko sta se zakonca nedavno spet sprla, je mož v razburjenosti potegnil iz žepa samokres in dvakrat ustrelil na ženo, nato si je pognal kroglo v glavo. Šeme je bil doma iz Slivnice pri Grosupljem, njegova žena pa iz Št. Jerneja. V Ameriki sta bivala 30 let. Zapustila sta osem otrok, ki so ostali sirote.

Strašna nesreča je doletela v Red Staru rudarja Jožefa Roliha. V rudniku se je utrgala težka skala, ki je padla na nesrečnega Roliha in ga zmečkala. Pokojnik je bil doma iz Zemna na Primorskem. Bil je zavarovan za večjo vsoto. Glede zavarovalnine naj se svojci oglase na naslov: J. P. Wise, Box 48, Red Star, West Virginia.

V Jolietu je avtomobil povozil štiriletnega Josipa Riharda Madica. Otrok je hitel čez cesto, pa je prišel pod voz, ki ga je treščil s tako silo v stran, da mu je počila lobanja. Živel je še nekaj ur, nato pa podlegel hudi poškodbi.

Rojakom v tujini javlja založba lepega Vossovega romana «Dva človeka», da je izšla ta knjiga tudi na cenejšem papirju, tako da dobe lahko zdaj lepo, moderno v platno vezano knjigo le za 2 nemški marki, za 1 dolar, za 1.25 holandskega goldi-

narja ali za 12 francoskih frankov. Takoj, ko prispe denar, se knjiga odpošlje. Roman «Dva človeka» je najprimernejši in najcenejši Miklavžev ali božični dar med odraslimi.

Iz Gladbecka (Nemčija) nam pišejo: Dne 21. oktobra smo imeli žalno slovesnost za blagopokojnim kraljem Aleksandrom Uediniteljem. Čeprav smo že mnogo let v tujini, vendar občutimo prav tako bolelost kakor rojaki, ki so tako srečni, da lahko prebivajo v svoji domovini. Naša dvorana je bila do zadnjega prostora zasedena. Predsednik g. Košir je otvoril zborovanje in v globoko občutenem nagovoru omenil, zakaj visi v dvorani slika našega kralja v črni. Nato je dal besedo zveznemu predsedniku gospodu Bolhi, ki je imel obširen govor o pokojnem narodnem vladarju Aleksandru I., ki mu je hudobna roka končala še mlado življenje. Naš kralj je vedno delal na to, da se poskrbi za rojake v tujini. Vse sile je posvetil zlasti delu za mir. Posrečilo se mu je, da se je osnovala Balkanska zveza. Vse nas je strašno prizadela vest, da je za svoj narod neumorno delavni vladar postal žrtev zločinca. «Čuvajte Jugoslavijo!» so bile zadnje kraljeve besede, ki nam bodo ostale za zmerom svete. Zatem nas je g. Bolha pozval, naj vsi vstanemo in zakličemo trikrat «Slava», kar smo vsi storili. Nato je dobil besedo predsednik g. Šnajden iz Hamborna, ki je naglasil, da so tudi rojaki v Hambornu Jugoslaveni, ki se ne bodo dali zapeljivati od zasleplencev. — Zahvaljujemo se vsem rojakom in rojakinjam, ki so se udeležili žalnega zborovanja, posebno pa zveznemu predsedniku g. Bolhi, predsedniku Šnajdenju iz Hamborna in predsedniku g. Tepežu iz Hervest-Dorsten. — Pevski odsek se je sestavil v Gladbecku. Pozivamo rojake in rojakinje, ki imajo glas za petje, da se takoj prigrasijo. Pokažimo tujini, kako lepe so naše jugoslovenske pesmi. G. Bolha je obljubil, da nam bo pomagal, za kar se mu že vnaprej zahvaljujemo. Hvala pa tudi gostilničarju g. Raunckerju, ki nam je prepustil prostor za pevske vaje. G. Raucker je pred kratkim obiskal Jugoslavijo in zlasti belo Ljubljano, pa je prinesel iz naše domovine najlepše vtiske.

Iz Marla (Nemčija) nam pišejo: Globoko nas je pretresla smrt velikega kralja Uedinitelja. Tudi naše društvo je imelo žalno sejo, ki ji je prisostvovalo veliko število članov. Tudi mi se bomo držali kraljevih zadnjih besed: «Čuvajte Jugoslavijo!» — «Domovina» je nedavno priobčila pismo iz Buerhasla, ki ne ustreza čisto resnici. Dejstvo je, da obstoji v Marlu Jugoslovensko delavsko podporno društvo že skoro deset let. V njem so včlanjeni vsi zavedni Jugoslaveni, zato ne more biti govora, da bi sosedna društva v Marlu imela kake podružnice, posebno pa ne društva, ki gredo svojo pot in jim ni do edinosti Jugoslovenov v tujini.

Banka Baruch 15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršijo vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne naznace.

Iz Suderwicha (Nemčija) nam pišejo: Dne 7. oktobra sta praznovala v krogu svojih hčera, vnukov, prijateljev in znancev srebrno poroko g. Anton Hriberšek, po rodu iz Liboj pri Celju, in njegova soproga ga. Ana, rojena Kolškova, iz Braslovč pri Celju. Vzgojila sta šest čvrstih hčera, ki so že po večini poročene. Le ena izmed njih se je v veliko žalost za vso družino pred leti smrtno ponesrečila. G. Hriberšek je delaven član Jugoslovanskega delavskega podpornega društva v Suderwichu. Srebrnoporočencema želimo vsi rojaki, da bi doživela zlato poroko zdrava in čvrsta. — Istega dne sta prav tako imela v krogu svojih 11 otrok, sorodnikov, znancev in prijateljev sre-

brno poroko g. Auton Senica in soproga ga. Roza-lja, rojena Tovornikova, oba po rodu iz Slivnice pri St. Juriju ob južni železnici. Tudi g. Senica je član našega društva. Trudi se že od leta 1905. v Nemčiji za vsakdanji kruh, da preživlja obilno družino. Tudi njima vse najboljše in še zlato po-roko v veselju in zdravju!

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 18. do 25. novembra.

Nedelja, 18. novembra, ob 7.00: telovadba (Pu-stišek Drago); 7.30: resna glasba na ploščah; 8.00: poročila; 8.15: klavir, štiroročno (Šapljiva in Muchova); 8.45: plošče; 9.00: versko predava-nje (Valerijan Učak); 9.15: prenos iz frančiškanske cerkve; 9.45: plošče; 10.00: O zakonu o zaščiti delavcev (Delavska zbornica); 10.20: plošče; 10.40: resne samospeve poje Nuša Kristanova, vmes radijski orkester; 11.40: mladinska ura (Ci-ri-la Škerlj-Medvedova); 12.00: čas, radijski orke-ster; 16.00: O perutninarstvu (inž. Wenko Boris); 16.30: «Pri Hrastovih», drama (Meško); 20.00: nacionalna ura; Narodna odbrana; 20.25: jedilni list, program za ponedeljek; 20.30: orgelski kon-cert profesorja Schuschnigga iz Celovca; 21.30: čas, poročila; 21.50: radijski orkester.

Ponedeljek, 19. novembra, ob 12.15: plošče; 12.50: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: Zaroke in poroke Slavoncev (Hubert Marjanovič); 18.20: radijski orkester; 18.40: slovenščina (dr. Kolarič); 19.10: nacionalna ura; Naša narodna prosveta; 19.35: zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna); 19.55: jedilni list, program za torek; 20.00: prenos opere iz Zagreba, v odmoru čas in poročila.

Torek, 20. novembra, ob 11.00: šolska ura; O mladinski glasbi (profesor Adamič); 12.15: plo-šče; 12.50: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: gospodinjska ura; poročilo o mednarodnem kon-gresu za gospodinjki pouk v Berlinu (Zemlja-nova); 18.20: otroška ura (Manca Komanova); 18.40: nemščina (dr. Kolarič); 19.10: nacionalna ura; Fran Miklošič (spisal rektor univerze Ra-movš); 19.35: plošče; 19.50: jedilni list, program za sredo; 20.00: prenos iz Beograda; 22.00: čas, poročila, plošče.

Sreda, 21. novembra, ob 12.15: plošče; 12.50: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: plošče; 18.20: Bukareški vzhodni Pariz (Zdenko Aljančič); 18.40: pogovor s poslušalci (profesor Prezeli); 19.10: nacionalna ura; Miljutin Bojić; 19.35: je-dilni list, program za četrtek; 20.00: koncert Orkestralnega društva Glasbene Matice; 21.30: narodne žalostinke v ženskem tercetu; 22.00: čas, poročila, radijski orkester.

Četrtek, 22. novembra, ob 12.15: plošče; 12.50: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: smuška ura Ljubljanskega zimskosportnega podsaveza; 18.30: radijski orkester; 19.00: srbohrvaščina (dr. Ru-pel); 19.30: nacionalna ura; naša moderna poezi-ja; 19.55: jedilni list, program za petek; 20.00: pravna ura (dr. Vladimir Knaflič); 20.20: «Zvezde kličejo», slušna igra od Frana Hernfelda; 21.50: čas, poročila, radijski orkester.

Petek, 23. novembra, ob 11.00: šolska ura; Ljubljansko polje — pokrajinska oddaja (izvajala bo osnovnošolska mladina od Sv. Petra v Ljub-ljani); 12.15: plošče; 12.50: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: literarna ura (Ljudevit Mrzel); 18.20: radijski orkester; 18.40: Sokol; 19.00: na-cionalna ura; Dr. Maksimilijan Vrhovec in grob neznanega vojaka; 19.25: radijski orkester; 19.50: jedilni list, program za soboto; 20.00: radijski or-kester; 21.00: mandolinistični kvartet «Erika»; 21.40: čas, poročila; 22.00: radijski orkester.

Sobota, 24. novembra, ob 12.15: plošče; 12.50: poročila; 13.00: čas, plošče; 18.00: Klasična in moderna diplomacija (Ruda Jurčec); 18.20: radij-ski orkester; 18.50: francoščina (profesor Pre-zelj); 19.20: nacionalna ura; Davorin Jenko in Stepan Mitrov Ljubiša; 19.50: jedilni list, pro-gram za nedeljo; 20.00: zunanji politični pregled (dr. Jug); 20.20: arije iz francoskih oper (poje Oberwalderjeva); 21.00: radijski orkester; 21.30: čas, poročila, radijski orkester.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Ocvrte jetrne žemlje. Žemljam oribaj skorjo in jih zreži na tanke rezine. Te rezine namaži z jetrno pasteto in zloži po dve in dve skupaj, po-valjaj v mleku, moki in raztepenem jajcu ter na masti ocvri. To pasteto lahko sama pripraviš. Zrezana jetra prepraži s čebulo na masti in ko se malo shlade, jih zmeli na strojčku, potem osoli, popopraj, dodaj še malo peteršilja in sirovega masla ali masti in en rumenjak. Vse skupaj dobro zmešaj in namaži na rezine.

Sirovo maslo z gobami. Vzemi enako težino sirovega masla in gob. Gobe potem skuha v slani vodi. Kuhane ocedi in drobno sesekljaj. Zdaj gobe in sirovo maslo dobro zmešaj, po okusu še osoli, popopraj, dodaj drobnjaka in malo limonove lupinice. Tako pripravljeno sirovo maslo namaži na kruhke, ki jih daš k čaju na mizo.

Rezančni kipnik z jezikom. Skuhaj telečji ali svinjski jezik z vso zelenjavo. Kuhane gobe olup in drobno sesekljaj. Prav tako popari malo gob in jih sesekljaj ter na masti malo prepraži in osoli. Skuhaj še 30 dek rezancev (ali makaronov), jih ocedi in polij z mrzlo vodo ter na sirovem maslu malo prepraži. Zdaj kožo dobro namaži, stresi noter polovico rezancev, po rezancih naloži gobe, potem še jezik, potresi še naribanega bo-hinjskega sira in na vrh naloži še drugo polovico rezancev. Po vrhu pokapaj z raztopljenim siro-vim maslom in speci. Daš kot samostojno jed za večerjo na mizo. Če pa hočeš, daš zraven solato ali pa kako omako.

Praktični nasveti

Pralne žaluzije takole operemo: Najprej jih dobro spravimo, namočimo v mrzli vodi in potem peremo z namiljeno ščetko na mizi, izplahnemo v čisti vodi, jih ne ovijemo, ampak mokre obe-simo na vrv, da se otečejo in malo posušijo. Potem še vlažne zlikamo.

Lesene žaluzije pa izprašimo s čopičem, umi-jemo z mokro krpo in suhe namažemo s petro-lejem.

Belo lakirano pohištvo najprej dobro umijemo s toplo vodo in milom. Ko se posuši, ga drgnemo z volneno krpo, namočeno v olivnem olju. Potem ga s suho volneno krpo osušimo in na popolnoma suhega namažemo s flanelo rižve moke. Potem se šele lošči. Tudi za otroške bele vozičke in po-steljice je to sredstvo zelo pripravno.

Kipe iz mavca, alabastra in druge čistimo s ščetko. Če so preveč umazani, jih umijemo z vodo in milom in ko se posuše, jih belimo z redko tekočino, napravljeno iz vode in iz mletega mavca.

Zaprašene fotografije čistimo le s krpo, na-močeno v mrzli vodi in jih dobro posušimo, ali jih pa zbršimo s krpo, namočeno v alkohol, jih dobro posušimo in potem še obtežimo, da osta-nejo ravne.

Nagačene ptice previdno izprašimo s krpo in jih večkrat čez leto potresemo z naftalinom, da se ne zarede v njih molji.

Čiščenje slik. Če so slike brez šip in umazane, jih zbršimo s krpo, namočeno v čistem olju, po-tem pa jih zbršimo še s čisto krpo. Namesto olja uporabljamo tudi salmijakov špirit. Okvire pa, ki so bronirani, čistimo s čebulo. Čebulo prerežemo in z njo zdrgnemo okvir, potem pa s suho mehko krpo dobro zbršimo.

Madeže od apna na steklu očistimo s kisom. Madeže od barve na steklu pa čistimo s prvo, namočeno v terpentinovem cvetu.

Rjo iz železa zbršimo s krpo, namočeno v petroleji. Potem predmet zloščimo. Če ga ne upo-rablamo, ga namažemo potem še z oljem.

Madeže na svili, posebno pri starih, nenošenih oblekah, ki so nastali sami od sebe, odstranimo takole: Vzamemo eno žlico salmiakovega cveta

in 18 žlic vode in madeže rahlo namažemo z majhno gobico ali krpico, namočeno v tej teko-čini. Madeže namažemo po obeh straneh in v čisti vodi izplahnemo. Če je pa vsa obleka tako uma-zana, jo čistimo: pol litra salmiakovega cveta damo v posodo in pridamo osem litrov vode. V tej tekočini obleko operemo in v čisti vodi izplah-nemo. Nato obleko zavijemo v rjuho in ko se malo osuši, jo zlikamo.

Goričanovi spomini

Peš po Italiji pred 40 leti.

Benetke napravijo prvikrat povsem poseben vtiska na človeka. V mestu vprašam nekega mla-deniča, kod se pride do cerkve sv. Marka. Pred-stavlja se mi je kot eicerone (vodja tujcev). Nisem se ga mogel odkrižati, čeprav sem trdil, da ne morem plačati vodnika. Spravil me je ob poldrugo liro.

Bil sem tako nejevoljen, da sem že kar tisti večer odšel iz Benetk nazaj v Mestre. Ta vsiljivec me je naučil, da sem odsihmal povpraševal po me-stih vedno le take gospode, o katerih sem po raz-nih znakih sklepal, da niso brezposelni vodniki tujcev. Iz Mestra sem jo mahnil v Paduo, kjer sem obiskal znamenito cerkev sv. Antona in sv. Justine. Preko Monsetica, Roviga, Ferrare, Malalberga, Bologne in Pinose sem došel ponoči v Lucano. Tu je bil drugi dan sejma, zato nisem dobil prenočišča in sem hodil počasi naprej vso noč, saj gre od Bologne cesta vedno v breg.

Preko Firenzole in Toskana sem prispel v zelo lep kraj z imenom Scarperia. Tam sem ostal čez noč in so mi odkazali za prenočišče podstrešno sobico. Kakor v krušni peči je bilo tam vroče, da je v postelji kar teklo od mene. Zunaj hrušč in trušč in plač malih otrok. Okoli 22. ure pa pride še karabinir (rožnik) v sobo in me vpraša:

«Kje imate listine?»

Rečem mu: «Tam visi suknja, pa si jih poiščite!» Imel nisem nobene druge izkaznice razen po-trdila ravnateljstva kmetijske šole, da sem tam učenec. K sreči je bila ta izstavljena v nemškem jeziku, spodaj pa dvoglavi orel in nečitljiv podpis. To je za Italijana veljalo. Pozneje, ko mi je trda predla, sem se čudil, zakaj me prijatelj Maksim ni opozoril, da je potreben za tujino potni list. Ta noč je bila tako nesrečna, da nisem prav nič spal in sem torej denar za prenočišče zavrgel. Sklenil sem prenočevati rajši na prostem: je bolj hladno in ne stane nič.

Preko San Pietra sem prišel v Firence. V neki gostilni sem naročil vina. Prinesejo mi lepo, visoko steklenico. Pogledam po drugih mizah: vsi imajo takšne steklenice pred seboj. Zelo sem se čudil. Mar so ti ljudje še večji vinopivci kakor mi? Hudo mi je bilo, ne toliko zaradi steklenice, temveč za denar mi je bilo žal, ki ga bo treba izdati čez mero. Vtem je nekdo hotel plačati. Opazim, da je steklenica pred njim še čez polovico polna. Nata-ka vzame steklenico, jo dá na tehtnico in izračuna po dekah, koliko vina je gost popil. To mi je čez vse ugajalo. Če bi bil jaz gostilničar na prometnem kraju, bi to lepo navado uvedel. Seveda ima to po-men le tam, kjer se toči izredno dobro in pitno vino.

V Firenci sem obiskal tamošnjo sadjarsko šolo. Učenci so bili še v zavodu. Ravnatelj, mlad go-spod, me je sprejel zelo ljubezno. Razkazal mi je šolo in vrtove, potem me je pa še na obed povabil. Zahvalil sem se mu in odklonil njegovo povabilo. Zelo žal mi je bilo, toda bil sem v popotni obleki, dobri za gostilno, praelabi za obiske. Ko sem se drugi dan razgledoval po mestu, se mi ponudi sta-rejši gospod, da mi razkaže vse znamenitosti me-sta. Rečem mu, da bi že rad, toda da sem ta in to in predvsem nimam denarja in moram štediti. Očitno je imel ta gospod čas in sva se pobotala za majhno večerjo in kupico vina. To pot sem bil zelo zadovoljen, saj je bil moj vodnik zelo izobra-žen mož in mi je razkazal in razložil vse, kar se pač dá videti v enem dnevu. Zvečer sem odpotoval iz Firence. (Nadaljevanje prihodnjic.)

ZANIMIVOSTI

× **Nadškof umorjen.** Nadškof v Rigi, Ivan Pomer, je bil v svojem letnem bivališču blizu Rige umorjen. Doslej neznani morilci so letonskega nadškofa umorili menda zato, ker so se bali njegovih razkritij v neki korupcijski aferi, v kateri je bil škof klican za pričo. Da bi zabrisali sle-dove za seboj, so nadškofov dvorec zažgali. Ta zverinski umor, ki nima primera v zgodovini krščanskih narodov, je strašno razburil vso Letonijo ter tudi drugi krščanski svet.

× **Slamski kralj je nedavno odstopil** in listi zdaj objavljajo, kaj je bilo vzrok njegovega odstopa. Med kraljem na eni strani in vlado in parlamentom na drugi je nastal spor. Stari običaji so dajali kralju pravico, da sam razpolaga z življenjem in smrtjo svojih podanikov. To pravico je kralj dal edino v izjemnih primerih vojaškim poveljnikom ali podkraljem v oddaljenih deželah. Določba kazenskega zakonika pravi, da mora kralj potrditi smrtno obsodbo. Siamška vlada, ki ji predseduje Phya Bahol, je predložila poslanski zbornici zakon, ki izpreminja to določbo. Poslanska zbornica je zakon sprejela. Kralj ni hotel potrditi tega sklepa in se je postavil na stališče, da gre za odpravo starega običaja, glede katere se mora izreči vse ljudstvo, in sicer s plebiscitom ali z volitvami. V resnici je nastala med razpravo v zbornici huda bitka med nasprotniki glede tega zakona. Celo med poslanci, ki jih je izvolilo ljudstvo, torej ne samo med tistimi, ki jih imenuje kralj, je bilo mnogo takšnih, ki so zagovarjali kraljevo stališče. Večina pa je bila vendarle za to, da se odvzame kralju ta pravica. Zaradi tega se je kralj rajši odpovedal prestolu.

× **Puška brez poka.** Dunajski listi poročajo, da je tam neki rezervni stotnik izumil puško, ki ne daje pri strelu ognja iz cevi, se ne kadi in tudi ne poči. Puško je predvajal tudi pred časnikarji, ki pravijo, da ima v resnici vse te lastnosti. Pri strelu je slišati komaj udar sprožilca, ki ga pa navadni cestni šum daleč preglesi. Puška je posebno pripravna za boj iz bližine.

× **Oživel mrtvec.** V osrednjem zavodu za prenos krvi v Moskvi se vršijo že dalje časa poizkusi za oživljenje mrtvih živali, zdaj pa se je takšen poizkus z delnim uspehom izvršil tudi s človekom, ki se je bil obesil. Poizkus je napravil znani profesor Sergej Bruhanenko s svojim izumom, umetnim srcem, ki je v bistvu črpalka, s katero se z dovajanjem nove krvi obnavlja krvni obtok. Ko je ta aparat pričel obratovati, je začel nedvomno mrtvi samorilec znova dihati, oči so se mu narahlo odprle, telo je pričelo drgetati. Toda po dveh minutah so izginili ti znaki življenja, mrtvec je bil spet mrtev. Profesor Spasokukocki iz istega zavoda je izjavil, da so tam izvršili že več podobnih poizkusov z ljudmi, vendar brez tolikega uspeha kakor pri živalih.

× **Umorjen s kužnimi bacili.** Iz Kalkute v Indiji poročajo, da so štirje ugledni kalkutski zdravniki obtoženi zavratnega umora enega najbogatejših bengalskih veleposestnikov. Primer, kateremu v zgodovini zločinov ni podobnega, je razburil vso Indijo. Bogati veleposestnik je imel 2250 funtov letnih dohodkov in bi jih bil lahko še podvojil. Njegovega denarja so se polkomnili zdravniki dr. Benojendra Pande, dr. Taranath Bhatačar, dr. Durgo Batan Dhar in dr. Sivapada Bhatačar. Veleposestnik, ki je umrl pred meseci, se je pisal Amarendra Pande in je bil po poli brat doktorja Pande. Zločinski zdravniki so mu že večkrat stregli po življenju. Najprej so mu nasvetovali nadočnike, očuzene z bacili. Pande je dobil hudo srčno bolezen, ki jo je pa srečno premagal. Potem so zločinci opetovano prežali na priliko, ko je bil Pande v nabito polni kolodvorski čakalnici, in tam so mu skrivaj vbrizgali kužno injekcijo. Nesrečnež je čutil samo lahek vbodljaj, ki se pa zanj ni zmenil. Te tajne injekcije so se večkrat ponovile, Pande je vidno hiral in kmalu

umrl. Dr. Šivapanda Bhatačar je bil profesor na šoli tropičnih bolezni, dr. Dhar je londonski zdravnik in zavzemal je visoko mesto pri bengalski tvrdki, ki izdeluje strupe in kulture bacilov. Obtožnica trdi, da je on preskrbel kužne bacile. Dr. Taranath je pa podpisal mrtvaški list, s katerim je prikrit pravi vzrok smrti. Truplo umorjenega veleposestnika je bilo sežgano.

× **Preobljudene in premalo obljudene pokrajine.** Zadnjih sto let imamo v Evropi po zaslugi modernih prometnih sredstev neprestano preseljevanje narodov. Velike množice ljudi se selijo iz dežele v deželo ali pa ustanavljajo nove države. Po vojni se je to preseljevanje delno zaježilo, ponekod pa tudi povsem ustavilo. Iz podatkov mednarodnega urada dela je razvidno, da se je predvsem ustavilo izseljevanje v Zedinjene države, Argentino in Avstralijo. Nasprotno pa število v staro domovino vračajočih se izseljencev presega število novih izseljencev. V preteklem stoletju se je iz Evrope izselilo 55 milijonov ljudi, od teh 36 milijonov v Ameriko. Izseljenci so bili v večini Irci, Nemci, Italijani, Poljaki, Čehoslovaki in Židje. Čeprav se je izselilo toliko ljudi, je pa poskočilo število prebivalcev v Evropi v tem času od 120 milijonov na 500 milijonov. Ker je Amerika prepovedala priseljevanje pripadnikov rumene rase, so se začeli Japonci in Kitajci izseljevati na obalo Tihega morja. V zadnjih 30 letih se je v Mandžurijo izselilo okrog 500.000 Kitajcev vsako leto. Japonski izseljenci se naseljujejo v dolini reke Jangce, na Filipinih, na Malajskih otokih in v vzhodni Sibiriji. O neizogibnosti izseljevanja rumene rase nam govore naslednje številke: Komaj 600 milijonov belokožcev ima šestkrat več zemlje kakor 900 milijonov rumencev. Vendar so pa na zemlji še vedno ogromne, skoro povsem neobljudene pokrajine, tako v Braziliji, Argentini, Boliviji in Čileju, kjer živi samo 55 milijonov ljudi in kamor bi se lahko izselilo vse človeštvo, pa bi vendar ta zemlja ne bila gostejše naseljena, kakor je zdaj Belgija. Avstralija je samo petkrat manjša od Evrope, vendar pa šteje samo 9 milijonov prebivalcev, torej približno toliko kakor Pariz in London skupaj.

× **Lakota je pobrala na Kitajskem dva milijona kmetov.** Na zadnjem shodu Rdečega križa v Tokiju je neki poročevalec izjavil, da vlada na Kitajskem takšna lakota, da je v zadnjem četrtletju pomrlo od glada nad dva milijona prebivalcev, pretežno kmetov. Vsi pozivi na pomoč so doslej ostali brez odziva.

× **Huda nesreča nemškega letala.** V bližini Gdanska se je pripetila huda letalska nesreča. Ponoči je padlo na tla veliko nemško vojni letalo. Kakor poročajo nemški listi, je bilo ubitih pet oseb, belgijski listi pa imajo poročila, da je bilo na letalu, ki je izdelek Junkersovih tovarn in je tipa »Göring«, poleg pilota in mehanika 14 oseb, letalski instruktor in 13 gojencev neke nemške letalske šole. Vsi so se ubili.

× **V Turčiji mora ženin kupiti nevesti poročno darilo in celo obleko za svatbo.** Turška oblastva si zelo prizadevajo, da bi samce spravile do poroke. Posebno na uradnike pritiskajo. Toda v Turčiji nikakor ni tako lahko stopiti v zakonski jarem. Pri nas je namreč navada, da nevesta pri-se v hišo doto, v Turčiji pa je drugače. Tam so si prej moške ženo z darom kupili. V moderni Turčiji se žene ne kupujejo več, a običaj zaročnega daru se je ohranil, a to ni majhna reč. Ne samo, da od neveste ne smeš zahtevati dote, nego lahko od ženina zahteva nevesta poročni dar in ima pravico, da mu v tem pogledu izrazi prav določne želje, ki niso navadno skromne. Če nočeš veljati za umazanega, moraš poseči globoko v žep in izdati za darilo do kakšnih 50.000 dinarjev! To pa še ni vse. Tudi stroški za poročne svečanosti gredo na možev račun, a umljivo je, da ne smeš napraviti slabega vtiska z majhnim številom povablencev in s pogostitvijo. Najbolj čudno za naše pojme pa je to, da mora ženin nevesti kupiti tudi poročno obleko, a ta ne sme biti preveč preprosta, ker bi ji jo sicer prijateljice oponašale. Kakor vidimo, imajo turški samci dovolj povoda, da se branijo zakonskih

Moško perilo

- Din 21.— oksford srajca
- Din 24.— platnena srajca s cefir prsi
- Din 26.— flanel srajca
- Din 27.— skavt-flanel srajca
- Din 38.— pike srajca
- Din 45.— touring srajca
- Din 17.— spodnje hlače, dolge
- Din 20.— spodnje hlače, kratke
- Din 65.— spalne srajce
- Din 26.— zimska triko srajca
- Din 23.— zimska triko spodnje hlače.

Trgovski dom
Sternecki
Tovarna perila in oblek

Celje št. 97

Veliki novi ilustrirani cenik zastoj.
Kar ne odgovarja, se zamenja ali vrne denar.

spon. Pri vsem tem pa je dejstvo, da se je število porok v zadnjih letih v Turčiji zelo pomnožilo, ker daje država po drugi strani novoporočencem znatne ugodnosti.

× **Steklo, ki ne prepušča toplote.** Na shodu Zveze ameriških inženjerjev za razsvetljavo so razkazovali kemiki pittsburske steklarne novo steklo, ki prepušča skoro vse vidne žarke kakor navadno steklo, ne prepušča pa toplotnih žarkov. Toplotne žarke vsrkajo železo in njegove soli, ki imajo zeleno barvo. Novemu steklu je železo primešano in zato je modrozelenkaste barve. Novo steklo je posebno prikladno za okna v pisarnah in povsod tam, kjer delajo ljudje v poletni vročini. To steklo vsrka 52 % vse toplote solčnih žarkov, 8 % pa jih odbije, tako da pride skozi steklo le 40 % toplote.

× **Bolh je še dovolj.** Dolgo se že govori o tem, da bolhe izumirajo. Čuli so se glasovi, da jih je napadla neka posebna kužna bolezen, na drugi strani naj bi jih pa iztrebljala tudi večja snaga ljudi. Kaže pa, da niti kuga, niti snaga ne delujeta povsod enako učinkovito. Tako je iskalo vseučilišče v Minesoti po oglasu v listih človeške in pasje bolhe, ki bi jih potrebovalo za znanstvene poizkuse. Vseučilišče ni pričakovalo, da bo dobilo kdove kako mnogo bolh. Toda bolh so mu poslali še preveč. Napovedana je bila celo polna vreča bolh in ker so pošiljatelji vedeli, da so bolhe poskočne živalice, ki skačejo, kjer le morejo, so jih poslali z letalom. In prav to je postalo bolham usodno. Pilot je mirno sedel za krmilom in vodil letalo, ko je naenkrat začutil pikanje po hrbtu. Nekaj časa se je nemirno premikal, naposled, ko je postajalo pikanje že neznosno, je pa slekel suknjič in ves presenečen opazil, da je poln bolh. Zanimalo ga je, odkod toliko bolh, in tedaj je zapazil, da prihajajo iz prtljage, kjer jih je bilo vse črno. Tudi na njem jih je bilo vedno več in naposled si ni mogel pomagati drugače, kakor da se je spustil na tla. Bil je prav nad gozdom, imel je pa srečo, da je našel v bližini ravnico, kamor se je spustil. Šele na tleh je mogel pograbititi vrečo z bolhami in jo vreči iz letala. Tako bolhe niso prišle v vseučilišče.

× Tudi človek je baže lahko strupen. Na naši zemlji ni mnogo strupenih bitij, to se pravi takih, ki lahko izločajo svoj strup. Rabijo ga čisto za usmrtevit ujetega plena, vendar je pa napačno misliti, da služi strup tem živalim za olajšanje napada. Nasprotno, večkrat nastane strup v telesu iz strahu in pa od utrujenosti. Ali je pa mogoče, da bi bilo nastanje strupenih snovi v strahu odvisno od človeške zavisti? V starih časih so pripisovali nekaterim ljudem strupenost. V Indiji so bili celo prepričani, da je mogoče človeka s strupom predelati tako, da zadostuje za usmrtevit drugih ljudi, če se jih le dotakne. Pripovedujejo, da so na ta način morili ljudi. Znana je pravljica, da je podarila indijska kraljica Aleksandru Velikemu krasno, toda strupeno dekle. Samo Aristotelova umetnost je takrat rešila slavnemu vojskovodji življenje. Z vero v strupenost ljudi je v zvezi tudi prepričanje, da je obešenčeva kri dragocena snov. Plinij jo je priporočal proti božjasti, drugi staroveški pisci so pa pripisovali krvi na smrt obsojenih čarobno moč. S tem se potrjuje samo domneva, da nastane s smrtnim strahom v človeškem telesu zastrupljenje, odnosno da je lahko človek v gotovem položaju v pravem pomenu besede strupen.

× Šest dni v letečem hotelu. V začetku prihodnjega leta bo neka holandska letalska družba spustila v zračni promet svoj prvi leteči hotel. To bo letalo, ki bo vozilo na progi Amsterdam—Batavia, doslej najdaljši zračni progi na svetu. Iz Evrope na Javo! V letalu bo 32 sedežev; gonili bodo letalo štirje motorji s 700 konjskimi silami. To ogromno daljavo bo letalo preletelo v šestih dneh. Načrti za to letalo in progo so bili narejeni že davno prej, preden se je vršila letalska dirka iz Anglije v Avstralijo. Vožnja v tem letalu bo zelo udobna in prijetna! Le poslušajte, kako se boste imeli, če boste hoteli potovati v tem letečem hotelu: Podnevi bodo potniki lahko zajtrkovali kar v zraku. Popoldne ali proti večeru bo letalo pristalo v kakem večjem mestu, da bodo potniki lahko v mestu večerjali. Okrog polnoči bodo morali zlezi v svoje postelje v letalu in speči nadaljevati pot. Letalo bo res imelo sedežev za 32 potnikov, toda sprejeli bodo le 16 potnikov, da bo prostor za postelje. Te bodo napravili iz sedežev kakor v Pullmanovih vagonih na železnici. Zjutraj bo strežaj zbudil potnike ter jim kar v postelji postregel s čajem in pogačo. Po tem okrepcili bodo potniki vstali ter se bodo najprej okopali v dveh velikih kopalnicah. Nato pojdejo v posebno kabino, kjer bodo imeli prekrasen razgled. Tu jim bodo nudili drugi zajtrk, ki ga bodo pripravili v električni kuhinji. Znotraj bo letalo zelo okusno urejeno in lepo prostorno. Kabine bodo tri metre visoke. Ventilatorji in grelni aparati bodo skrbeli za svež zrak in primerno toploto. Tak let iz Holandije v Batavijo bo stal 1750 holandskih goldinarjev (en holandski goldinar je vreden 24 Din). V tej vsoti je poleg voznine obsežna vsa prehrana in vse drugo. Upajo pa, da bodo voznino še znižali, da bo manjša, kakor je na morskimi parnikih na to razdaljo.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Vojaška.

Narednik rekrutu: «Kaj si torej misliš, če vidiš na bojišču vihrati zastave?»

Rekrut: «Da piha veter, gospod narednik.»

V šoli.

Katehet: «Jožko, povej nam, zakaj je Bog ustvaril krompir.»

Jožko: «Zato, gospod katehet, da bi imeli tudi siromaki kaj slačiti iz kože...»

Razume se na borzo.

A: «Ali se razumeš na borzne spekulacije?»

B: «Kako bi se ne razumel, saj sem izgubil na borzi vse premoženje...»

Tovarna „SOKO“-OBLEK

obratuje z domačim kapitalom, zaposluje domače delavstvo in domače uradništvo. Imamo svojo ovčjo farmo in izdelujemo plašče in obleke iz prave domače volne. — Smo nasprotniki vsakega frazarjenja in se zatekamo raje k dejanjem. — Zato bomo prodajali od dne 11. do dne 24. t. m. novodospele moške hubertus-plašče vseh velikosti po 235 Din, 255 Din, 270 Din in 286 Din. Vabimo tudi cenjene dame, da si ogledajo in pomerijo naše damske plašče, gospode pa opozarjamo na naše specialne sportne obleke. — Dovoljujemo se Vas opomniti, da pri naročanju daril za svojo deco ob Miklavžu ne pozabite, da Vam lahko postrežemo z dobrimi in ceninimi otroškimi plaščki in oblekami. Veselilo nas bo, če nas boste posetili in se prepričali, da vse to, kar govorimo in pišemo, niso prazne besede, s katerimi naj bi Vas zbegali in Vam morda prodali nekaj črnega za belo.

Prost ogled in prosta kritika!

Zastopništvo „SOKO“-oblek za Slovenijo: IVAN KOS.

Prodajalne „SOKO“-oblek: LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 23, Celovška cesta št. 63, KRANJ: Glavni trg št. 102.

Dne 15. t. m. smo otvorili prodajalni: MARIBOR: Anton Poš, Aleksandrova cesta št. 27.

CELJE: Fišer in drug, Kralja Petra cesta št. 22.

Najboljši dokaz.

Prvi tat: «Torej v kavarni si bil?»

Drugi tat: «Kako pa to veš?»

Prvi tat: «Ker imaš na sebi novo suknjo.»

Širje obzorje.

«Ko sva se vzela, si mi zatrjevala, da sem najboljši mož na svetu.»

«Res je, toda počasi sem dobila širše obzorje.»

Poklon za poklon.

Plešast gospod moderni gospodični: «Gospodična, vaša glavnica je kakor krasen sen.»

Gospodična: «Vaša je pa kakor gola resnica.»

K vragu.

Gostilničar «Pri angelu» je prišel na boben. Zjutraj, ko še zadnjič stopa po sobah, se prikaže tujec in ga vpraša: «Ali je to gostilna „Pri angelu“?»

«Ne, je že šla k vragu!» je odvrnil gostilničar.

Dober delavec.

A: «Zakaj ne delaš?»

B: «Lopato sem zlomil.»

A: «Zakaj si pa tako navdušeno delal?»

B: «Saj nisem delal, samo naslonil sem se bil na njo.»

Predrago je.

A: «Ne vem, kaj bi dal svoji ženi za god.»

B: «Vprašaj jo vendar.»

A: «To bi bilo predrago.»

Pred sodiščem.

Sodnik: «Kaj se je zgodilo, ko ste to dekle proti njeni volji poljubili?»

Obtoženec: «Plakala je.»

Sodnik: «Zakaj je pa niste nehali poljubljati, ko ste videli, da se joče?»

Obtoženec: «Ker sem mislil, da so to solze veselja.»

Prej in zdaj.

Mamica se še dobro spominja na prvi možev poljub, hči je pa že pozabila, kako se je imenoval njen prvi mož.

Jubileji.

A: «Jaz služim že deset let pod istim predstojnikom.»

B: «To še nič ni, jaz služim že 25 let.»

A: «Kako to?»

B: «Prihodnji teden bom slavil srebrno poroko.»

Raztresenost.

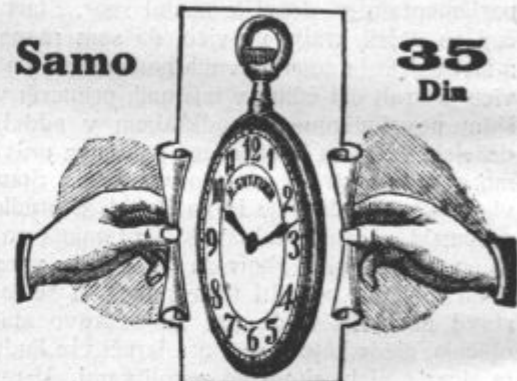
Direktorjeva žena: «Kaj, na vaš oglas niste prejeli nobene ponudbe za pomoč pri domačih opravilih?»

Profesorjeva žena: «Pomislite, nobene. Moj mož je bil tako raztresen, da je sestavil ponudbo v asirskem jeziku...»

Listnica uredništva

Štore pri Celju-Sv. Lovrenc. Pesem predolga za časopis in ni dovolj oblikovana.

Valandovo. Taka bolezen se zdravi najprej s trdno voljo. Če ne pomaga, je treba poiskati zdravnika za živčne bolezni.

Št. 5012, kovinasta Anker-remontoir, lepo obliže, pravi švicarski stroj. Din 35.—

Št. 5013, ista z radio svetlobnim kazalnikom in kazalci. Din 45.—

Št. 5030, zelo fina, posebna tanka Anker-remontoir, chronometer AXO, točno idoča, elegantna, obliže iz krom-nikla. Din 135.—

H. SUTTNER

Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Cenik zastonj in poštnine prosto.

Ali si že član Vodnikove družbe?

Živčno izčrpanim.

Sodobni človek živi v razmerah skrajnega živčnega napora: depresija, nespečnost, predčasna izčrpanost, živčna preutrujenost — glejte, na čem dandanes mnogi trpe! Medtem je znanstveno ugotovljeno, da regulira ekstrakt iz žlez mladih, močnih živali («Kalefluid»), prihajajoč v organizem, izločevalno delovanje vseh žlez, krepi organizem in uravnoveša živčni sistem tako, da postane človek zopet močan in sposoben za delo ter borbo za svoj obstanek. Zahtevajte brezplačno detaljno literaturo pod naslovom: Beograd, Njeguševa 5, Miloš Marković. — «Kalefluid» prodajajo drogerije in lekarne. Glavna zaloga: Drogerija Misković i Ko., Beograd. — Reg. S br. 10.537/33. 260

MALI OGLASI

Dobra oblačila

Vam nudimo za majhen denar A. PRESKER, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 14.

Pozor, mizarji!

Napredni mizar uporablja samo patentirano posteljno tračnico (Beitschiene) «KAPO». Prihrani delo in čas. Brez zadolbenja. Dobiva se v trgovinah z železnino: Schneider & Verovšek, Stupica, Breznik, Erjavec, Zalta & Co., Žiljič — vsi v Ljubljani; Rok Arhar v St. Vidu; Omerza v Kranju; D. Rakusch v Celju in Andraschitz Lotz v Mariboru. 278

Za zimo!

Vse potrebščine kupite najbolje v trgovinah Senčar, Mala Nedelja, Ljutomer in Strigova. Nakup jajc, masla, suhih gob in vseh poljskih pridelkov. Stalna zamenjava bučnic in sončnic za olje. 248